

372 1211

86456

86

การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

19 S.ศ. 2539

ปริญญานิพนธ์

ของ

จُرรี จันทรเจริญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ธ. 52554

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ดร.วีระ สุภากิจ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยา พูลสุวรรณ)

วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2539

ประกาศขอบคุณ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยผลอย่างสูงยิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธานกรรมการ และรองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช
กรรมการ รวมทั้ง ดร.วีระ สุภากิจ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจแบบสอบถาม ให้คำปรึกษา แนะนำและให้กำลังใจ จนกระทั่งทำให้ปริญญานิพนธ์สำเร็จ
ลุล่วงอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม
ให้กำลังใจ และให้คำปรึกษา ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คุณนิพนธ์ ภูรัตน์ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมืองสมุทรปราการ
ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา ที่แสดงความเมตตาและให้โอกาสในการเก็บข้อมูลระหว่างดำเนินการวิจัย
ทุกขั้นตอน

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ศรีประภา สนธิพันธ์ หัวหน้าหน่วยงาน เทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ว่าที่ ร.ต.จรรยา มุ่งการนา ผู้อำนวยการโรงเรียน
พร้าโน่ววัชระ และ คุณสม น้อยปรีชา อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดสีลัง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้บริหารโรงเรียน และครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สมุทรปราการ ตลอดจนเพื่อนร่วมงานทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถาม
และจัดกระทำข้อมูลเพื่อการวิจัย

และขอขอบคุณ ผู้มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุนให้กำลังใจทุกท่านที่ได้กล่าวนาม ณ ที่นี้
คุณค่าอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ
พ่อ แม่ และครูอาจารย์ที่ทำให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

จรี จันทรเจริญ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	การนิเทศการศึกษา	8
	การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน	16
	ผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน	32
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
	สมมติฐานการวิจัย	36
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	37
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	38
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ	39
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	42
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	70
สมมติฐานการวิจัย	70
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	72
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	75
ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	87
ประวัติย่อของผู้วิจัย	104

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน	38
2	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	40
3	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับกลับคืนในการรวบรวมข้อมูล	41
4	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหาร	45
5	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของครู	46
6	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	47
7	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านงานจัดการเรียนการสอน	50
8	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	53
9	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านงานวัดผลและประเมินผล	56
10	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านงานประชุมอบรมทางวิชาการ	59
11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร จำแนกตามขนาด โรงเรียน	62
12	เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหาร จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหาร	63
13	เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหาร จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหาร	65
14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน	66

15	เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของครู จานแนกตาม ขนาดโรงเรียน	67
16	เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของครู จานแนกตาม ประสบการณ์การสอน	69

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคนของประเทศให้มีคุณภาพ เพราะคนที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคมหรือด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับประถมศึกษา อันเป็นการศึกษาระดับพื้นฐาน ที่รัฐใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนส่วนใหญ่ของประเทศ คือเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่แปดถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบห้า จัดเป็นเด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 มาตรา 6 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 120)

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยกระจายอำนาจการบริหารเป็น 5 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 4 - 5) ระดับโรงเรียนอันมีโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติถือว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรต้องการภายใต้การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาให้บรรลุเป้าหมายนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสำคัญเป็นองค์ประกอบ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กันอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : บทนำ) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาบรรลุผล (อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กังการวัฒน์. 2528 : 2) เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการสอนและการปฏิบัติงานของครู

อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์โครงการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2535

(2535 : 2 - 3) พบว่า โรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดยังมีปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่ได้เท่าที่ควร อันเนื่องมาจากการนิเทศภายใน โรงเรียนมีการปฏิบัติน้อยและไม่เป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการนิเทศงานวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดเป็นนโยบายไว้ในด้านการบริหารและสนับสนุนในแผนพัฒนาการประถมศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ว่าจะปรับปรุงการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นให้ทุกหน่วยงานใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน สำหรับการนิเทศการศึกษาจะให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายใน เป็นกรณีพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2533 : 24) ทั้งนี้เพราะการนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึง การร่วมมือทำงานของบุคลากรภายในโรงเรียนในการคิดขึ้น จัดขึ้น ในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติในการปฏิบัติงานวิชาการ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมปฏิบัติงานของครู อันส่งผลให้คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมีคุณภาพสูงขึ้น (อาคม จันทรสุนทร และคนอื่น ๆ, 2532 : 4)

✓ อย่างไรก็ตาม จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2537 พบว่า นักเรียนยังมีอัตราการตกซ้ำขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด คือ ร้อยละ 2 กล่าวคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีอัตราการตกซ้ำขึ้นร้อยละ 10.01 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 5.42 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 3.97 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 3.31 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 5.50 (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ, 2535 : 6) นอกจากนี้ยังปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537 ยังไม่น่าพอใจ เช่น กลุ่มประสบการณ์ทักษะภาษาไทยมีระดับคุณภาพลดลงในสมรรถภาพความรู้ ความเข้าใจหลักเกณฑ์ทางภาษา ความสามารถในการฟัง การอ่านในใจ ในกลุ่มประสบการณ์ทักษะคณิตศาสตร์ คุณภาพลดลงในสมรรถภาพการคิดคำนวณ และทักษะการแก้โจทย์ปัญหา ในกลุ่มประสบการณ์สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต คุณภาพลดลงในสมรรถภาพความรู้ความเข้าใจในทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ, 2537 : 34) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ จะต้องมีการปรับปรุงการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะต้องได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก จึงจะช่วยให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการกิจการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งรัฐใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพของคนตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะมุ่งเน้นที่การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนทราบดีว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนเป็นสำคัญจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในปัจจุบัน เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้สูงขึ้น และจะเป็นข้อเสนอแนะผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดอื่น ๆ รวมทั้งศึกษานิเทศก์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การบริหาร
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การสอน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงระดับการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งจะ
เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปจะได้นำไปเป็นแนว
ทางในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาให้สูงขึ้น และยังอาจจะเป็นข้อมูล
เสนอแนะผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่น ๆ รวมทั้งศึกษานิเทศก์
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ 5 งาน คือ

- 1.1 งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 1.2 งานจัดการเรียนการสอน
- 1.3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
- 1.4 งานวัดผลและประเมินผล
- 1.5 งานประชุมอบรมทางวิชาการ

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2538 จำนวน 2,924 คน
จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 148 คน ครู จำนวน 2,776 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2538 จำนวน 461 คน
จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 108 คน ครู จำนวน 353 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.1.1 ขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารหรือครูปฏิบัติงาน 3 ขนาด คือ

3.1.1.1 ขนาดใหญ่

3.1.1.2 ขนาดกลาง

3.1.1.3 ขนาดเล็ก

3.1.2 ประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหาร

3.1.2.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.2.2 10 ปีขึ้นไป

3.1.3 ประสบการณ์ในการสอนของครู

3.1.3.1 ต่ำกว่า 15 ปี

3.1.3.2 15 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหารและครู

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การร่วมมือประสานงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยการช่วยเหลือสนับสนุน แนะนำ ในอันที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน หรืองานอื่น ๆ ที่สนับสนุนงานการเรียนการสอน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่นักเรียน

2. การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน หมายถึง การทำงานร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน โดยการแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูและกิจกรรมสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน 5 งาน คือ

2.1 งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การให้คำแนะนำ สนับสนุน หรือช่วยเหลือครูในการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระและจุดเน้นของหลักสูตร ซึ่งครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ คือ ความหมายของหลักสูตร สาระสำคัญของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เอกสารหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้

2.2 งานจัดการเรียนการสอน หมายถึง การให้คำแนะนำช่วยเหลือครูให้ มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนและการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่นักเรียนได้จนเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ คือ การจัดชั้นเรียน การจัดครู เข้าชั้นเรียน การจัดตารางสอน การเตรียมการสอนของครู การจัดกระบวนการเรียนการสอน และการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

2.3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การให้ ความช่วยเหลือ แนะนำ บริการจัดหาวัสดุต่าง ๆ สำหรับผลิตสื่อการสอนให้สนองต่อกิจกรรม ประกอบเนื้อหาในบทเรียน การสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อการสอน การสาธิตการใช้สื่อประเภท อุปกรณ์ ส่งเสริมให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตสื่อเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน ของนักเรียน การสนับสนุนให้มีการจัดห้องสื่อการสอน การแนะนำการซ่อมแซมสื่อการสอนที่ชำรุด และการบำรุงรักษา การสนับสนุนให้มีการบริการยืมสื่อใช้ประกอบการสอน โดยแต่งตั้งให้ครู รับผิดชอบ

2.4 งานวัดผลและประเมินผล หมายถึง การให้คำแนะนำ การให้ความ ช่วยเหลือแก่ครูในด้านการออกข้อสอบ การเก็บรวบรวมผลการสอบ การนำผลการสอบมาทำ การประเมินคุณภาพ และแนะนำ สนับสนุนครูให้นำผลจากการประเมินนั้นมาปรับปรุงคุณภาพ การศึกษาในจุดด้อย และส่งเสริมในจุดเด่นให้ดียิ่งขึ้น โดยดำเนินไปภายใต้ระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล

2.5 งานประชุมอบรมทางวิชาการ หมายถึง การสนับสนุนครูให้เข้ารับ การประชุมอบรมเกี่ยวกับความรู้ในหน้าที่การสอน ความรู้ด้านวิชาการต่าง ๆ ประกอบอาชีพ การสอน หรือความรู้ต่าง ๆ ที่จะสามารถนำมาถ่ายทอดแก่นักเรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ในวิชาที่เรียน และสามารถนำความรู้มาพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนให้ดียิ่งขึ้น

3. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ 3 ขนาด คือ

3.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

3.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 คน ถึง 300 คน

3.3 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน

4. ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ จานแนกเป็น ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่

5. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่สอนประจำในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

6. ประสิทธิภาพ หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู

6.1 ประสิทธิภาพทางการบริหาร หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้บริหารปฏิบัติงานบริหาร มี 2 ระยะคือ

6.1.1 ต่ำกว่า 10 ปี

6.1.2 10 ปีขึ้นไป

6.2 ประสิทธิภาพทางการสอน หมายถึง ระยะเวลาที่ครูปฏิบัติงานการสอน มี 2 ระยะ คือ

6.2.1 ต่ำกว่า 15 ปี

6.2.2 15 ปีขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. สมมติฐานการวิจัย

การนิเทศการศึกษา

ในเรื่องการนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมาย ความมุ่งหมาย ความจำเป็นและความสำคัญ และหลักการนิเทศการศึกษา

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า "การนิเทศการศึกษา" ไว้ดังนี้

จาร์ส นองมาก (2532 : 27) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือให้คำปรึกษาหารือ ช่วยฝึกเตรียมการดำเนินงาน ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการจัดการและควบคุมเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นิพนธ์ ไทยพานิช (2535 : 17) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา ไว้ว่าเป็นความพยายามของบุคลากรทางการศึกษาที่จะจัดกิจกรรมและให้บริการกับผู้บริหารและครูทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนของครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน

บัลเลอ พฤกษ์วัน (2535 : 13) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานอย่างมีแผนมีขั้นตอน และมีความต่อเนื่อง เพื่อให้ครูที่ผ่านกระบวนการนิเทศการศึกษาเกิดความตื่นตัว มีความเข้าใจที่จะใช้วิธีการในการพัฒนาวิชาชีพได้คล่องตัวขึ้น โดยมีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

สังค์ อุทรานันท์ (2530 : 12) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของครูกับบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์ สูงสุดในการเรียนของนักเรียน

กิติมา ปรีดีศิลป์ (2532 : 262) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็น กระบวนการชี้แนะ แนะนำและให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียน การสอน เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 4) ได้ให้ความหมาย ไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหาร และผู้นิเทศ ให้การช่วยเหลือ แนะนำแก่ผู้รับการนิเทศ โดยการใช้สื่อ เครื่องมือ และวิธีการที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้รับ การนิเทศสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิลส์ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2529 : 139 ; อ้างอิงมาจาก Wiles. 1967) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมการบริหารที่ช่วยให้ครูทำงานในหน้าที่ของตนได้ดีขึ้น การนิเทศประกอบด้วยกิจกรรมทั้งหลาย ที่จะปรับปรุงการสอน เช่น การอบรมครู การพัฒนา หลักสูตร กิจกรรมดังกล่าวจะช่วยในการสร้างขวัญกำลังใจ และมนุษยสัมพันธ์

สำหรับนักการศึกษาต่างประเทศ ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

แฮร์ริส (Harris. 1975 : 19) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า คือสิ่งที่บุคคลในโรงเรียนกระทำกับบุคคลและสิ่งของเพื่อเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของ โรงเรียนให้เป็นไปในทางส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน

กู๊ด (Good. 1973 : 5399) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง ความพยายามทุกชนิดที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาใน ด้านการแนะนำครู หรือผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้รู้วิธีปรับปรุงการสอน

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การร่วมมือ ประสานงานกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยการช่วยเหลือ สนับสนุน แนะนำให้ คาปรึกษาหารือ โดยการใช้สื่อ เครื่องมือ และวิธีการอย่างมีแบบแผนเป็นขั้นตอน และเหมาะสม ในอันที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนหรืองานอื่น ๆ ที่สนับสนุนงานการเรียน การสอน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่นักเรียน

ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

ในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น จำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายในการทำงาน เพราะจุดมุ่งหมายจะเป็นเครื่องชี้แนวทางให้การนิเทศการศึกษาประสบผลสำเร็จ

พนัส หัสนาคินทร์ (2526 : 148) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศมิใช่การจับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือแนะนำ
 สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 12) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา มีจุดมุ่งหมายสำคัญ 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาคน คือ การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน คือ การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่นักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนางาน ซึ่งได้แก่งานการสอนให้ดีขึ้นนั่นเอง
3. เพื่อสร้างประสานสัมพันธ์ คือ การนิเทศการศึกษาจะสร้างผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด
4. เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ คือ การนิเทศการศึกษา สร้างขวัญและกำลังใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่ได้ทำการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศการศึกษาก็คงจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

การนิเทศการศึกษา จะต้องมีความมุ่งหมายทั้ง 4 ประการ ดังกล่าวข้างต้น จะขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ หากขาดจุดมุ่งหมายใดจุดมุ่งหมายหนึ่ง จะทำให้การนิเทศการศึกษาประสบความล้มเหลวได้

บริกส์ และจัสท์แมน (เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2527 : 225 ; อ้างอิงมาจาก Briggs and Justman. 1952) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษามี 4 ประการ คือ

1. เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ
2. เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู
3. เพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น
4. เพื่อส่งเสริมแนะนำครู และสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2528 : 3 - 4) กล่าวถึง
จุดมุ่งหมายสำคัญของการนิเทศว่าเป็นไปเพื่อ

1. ให้ได้ผลงานดีมีคุณภาพสูง
2. พัฒนางาน
3. พัฒนาคน
4. ประสานงานและประสานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง
5. สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 15) ได้กำหนด
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาจะต้อง
เป็นงานที่มุ่งก่อให้เกิดสิ่งต่อไปนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับปรุงตนเองและกิจกรรมการเรียนการสอน
2. สามารถพัฒนาพฤติกรรม บุคลิกภาพ และการสอนของครูให้ดีขึ้น
3. สนับสนุนความรู้ความสามารถของครูให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. กำกับควบคุม และติดตามผลการปฏิบัติงานของครูให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
5. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

กล่าวโดยสรุป จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านดังกล่าว การนิเทศการศึกษา
มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาครูให้มีความสามารถในการสอน ในการพัฒนาตนเอง ช่วยเหลือ
ตนเองได้ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและครู ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการ
ศึกษา โดยการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนให้มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน
อันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ความจำเป็นและความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทำงานของ
โรงเรียน รายละเอียดของความจำเป็นและสำคัญในการนิเทศการศึกษา มีผู้กล่าวไว้
หลายประการ เช่น

สุพิชญา อีระกุล กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรตบางกูร (2524 : 25)

ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศการศึกษา เนื่องจาก

1. สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ ทำให้โรงเรียนต้องเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง การศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย ซึ่งเรื่องนี้ การนิเทศการศึกษาจะช่วย ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนได้

2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นไม่หยุดยั้ง แม้แต่แนวคิดเรื่องการเรียนรู้ การสอนก็เกิดขึ้นใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูมีความรู้ความสามารถ ในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ

3. ในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้นนั้น จำเป็น ที่ครูจะต้องได้รับการชี้แนะหรือนิเทศการศึกษาจากผู้นำทางการโดยเฉพาะ จึงจะสามารถแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคให้สำเร็จลุล่วงไปได้

4. การศึกษาของประเทศจะไม่ได้มาตรฐาน หากไม่มีการช่วยเหลือดูแลด้วยระบบ การนิเทศการศึกษา

กิติมา ปริศิตติก (2532 : 390) ได้สรุปความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการ เพราะการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับครูจำนวนมากที่มีความสามารถ ต่าง ๆ กัน

2. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับ การฝึกฝนอาชีพครูมาแล้วเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ครูจะต้องปรับปรุงการสอนอยู่เสมอในขณะทำงาน ในสถานการณืจริง

3. การนิเทศการศึกษาสามารถลดภาระของครูในการเตรียมการสอน

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ ทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษาทั้งทางทฤษฎีและ ปฏิบัติข้อเสนอที่ได้จากการวิเคราะห์และจากการอภิปราย จากการค้นพบของการวิจัยสถานการณ์ ต่าง ๆ ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นับว่ามีความจำเป็นที่ครูผู้สอนควรจะได้รับทราบอยู่เสมอ ซึ่งการนิเทศการศึกษา สามารถให้บริการแก่ครูในเรื่องดังกล่าวได้

5. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการเสริมสร้างครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาสามารถให้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์และสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการนิเทศการศึกษาให้ช่วยกันพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 7) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาว่า

1. กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคม ศึกษานิเทศก์ต้องทำตัวเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลงในการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา โดยการทำงานร่วมกับครูอาจารย์ เช่น การเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรในระดับต่าง ๆ

2. การผลิตครู สถาบันผลิตครู ผลิตครูไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำอย่างไรจึงจะผลิตครูให้มีประสิทธิภาพ เพราะการผลิตครูนั้น เมื่อไปทำงานในสถานศึกษา จะต้องมีการฝึกอบรมประจำการอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3. มาตรฐานการศึกษา ในการรักษามาตรฐานของการศึกษานั้น ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกจากผู้ที่มีความรู้มาทำงานและช่วยนิเทศความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ครูที่ทำการสอนประจำให้มีความคิดกว้างไกล ก้าวหน้าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

ชาญชัย อาจินสมजार (ม.ป.ป. : 8 - 9) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษาไว้หลายลักษณะดังนี้

1. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน เพราะการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยากที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล รวมทั้งการศึกษาได้ขยายตัวไปอย่างมากด้วย

2. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม ก็ยังจะต้องมีการปรับปรุงการฝึกฝนอยู่เสมอในขณะที่ทำงานตามสถานการณ์ที่เป็นจริง

3. การนิเทศการศึกษาสามารถลดภาระของครูในการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทำให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ

5. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย สามารถให้ประโยชน์ทางสร้างสรรค์และสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการทางการศึกษาด้วย

ตามทัศนะของนักการศึกษาดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลง ไปด้วย ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน เพราะครูอาจตามไม่ทันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงจำเป็นต้องใช้การนิเทศการศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษา และได้ช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียนการสอนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

หลักการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีหลักการที่ใช้ยึดถือในการปฏิบัติการนิเทศตามทัศนะของนักการศึกษาหลายท่าน ดังนี้

ขารี่ มณีศรี (2524 : 31 - 33) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการนิเทศเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารการศึกษาได้ประสบผลสำเร็จในการช่วยครู นักเรียนและโรงเรียน ให้เป็นครู นักเรียน และโรงเรียนที่มีคุณภาพดังนี้

1. การนิเทศต้องเป็นการช่วยกระตุ้นเตือน ประสานงาน และแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไป อาทิ มีการอบรมด้านอาชีพ เพื่อให้ครูทราบหลักวิธีสอนทั่วไป เทคนิควิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ การใช้วัสดุอุปกรณ์ เจตคติในการทำงาน การวัดผลและประเมินผล การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้ครูนำความรู้ไปใช้ในการปรับปรุงจัดการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

2. การนิเทศ ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย ผู้บริหารจะต้องยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ครูเป็นอิสระ ให้ใช้ความสามารถเพื่อปรับปรุงการเรียนของเด็กให้ดีขึ้น กระตุ้นให้มีความคิดริเริ่ม

3. การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์ ควรหลีกเลี่ยงการบังคับการปฏิบัติที่ไม่ชอบตรง การกะประเมินค่า เข้มงวดตรวจตรา จัดมาตรฐานและพิธีรีตรอง ควรสร้างบรรยากาศให้ครูได้คิดพยายามทำงานแบบใหม่ ๆ ปลอ่ยให้ครูได้คิดสร้างสรรค์ตามสติปัญญาของแต่ละคน

4. การนิเทศกับการปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกัน การนิเทศจะต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาของการใช้หลักสูตร การพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

5. การนิเทศ คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ ผู้นิเทศต้องยอมรับนับถือบุคคลอื่น เห็นอกเห็นใจคนอื่น หาโอกาสให้ความร่วมมือช่วยเหลือเพื่อสร้างมิตรไมตรีกับคนอื่น

6. การนิเทศจะต้องมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ เพราะการที่ครูมีขวัญกำลังใจดี ย่อมทำให้การสอนดีตามไปด้วย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็ขึ้นอยู่กับขวัญของครู ถ้าขวัญและกำลังใจของครูดี การเรียนของเด็กจะดีตามไปด้วยเช่นกัน

7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จะขจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน การนิเทศจะต้องศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชน มีการใช้ทรัพยากรจากชุมชนให้เกิดประโยชน์ ร่วมมือกับผู้นำชุมชนหรือผู้ทรงคุณวุฒิได้มีโอกาสเข้าร่วมวางแผนปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน

รชนี วิเศษสังข์ (2533 : 47) ได้กล่าวถึง หลักการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. กิจกรรม งาน โครงการ หรือนวัตกรรม ต้องมาจากความต้องการของครู มิใช่จากการสั่งการ

2. เป็นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย

3. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4. เป็นการทำงานที่มีขั้นตอน เป็นระบบ ใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ปัญหา

และวางแผนในการทำงาน

5. มุ่งสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มิใช่การจับผิดหรือควบคุม

เบอร์ตัน และเบรคค์เนอร์ (พงศศักดิ์ รัตนวงศา. 2534 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Burton and Brueckner. 1965) ได้ให้หลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา (Theoretically Sound) หมายความว่า การนิเทศการศึกษา ควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วางไว้ ทั้งที่ควรเป็นไปตามความจริงและกฎเกณฑ์ที่แน่นอน
2. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific) หมายความว่า การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีวิธีการในการศึกษา ปรับปรุงและประเมินผล การนิเทศควรจะมีการรวบรวมข้อมูล และการสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่เชื่อถือได้
3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic) หมายความว่า การนิเทศการศึกษาจะต้องเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานและใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
4. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นการสร้างสรรค์ (Creative) หมายความว่า การนิเทศการศึกษาควรเป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่

ถึงแม้ว่า หลักการนิเทศการศึกษา ที่นักการศึกษาหลายท่านได้แสดงทัศนะต่าง ๆ กัน แต่ที่ทุกคนเห็นตรงกัน และถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญก็คือ การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นวิทยาศาสตร์ เป็นการสร้างสรรค์ มีความเป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการสอนของครู และพัฒนาการศึกษาให้เจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้ว การนิเทศการศึกษา เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยบุคลากรทางการศึกษาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครู ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษาให้ดำเนินไปด้วยดี มีวิสัยและกำลังใจในการทำงาน การนิเทศการศึกษาที่กล่าวถึงในวงการศึกษาในปัจจุบัน ได้แก่ การนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการนิเทศจากบุคลากรภายในโรงเรียน

การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน

งานวิชาการ เป็นงานหลักในการบริหารโรงเรียน และเป็นหัวใจของหน่วยงานทางการศึกษา เพราะเป็นงานที่มีเป้าหมายหลักคือ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร งานวิชาการหมายถึงงานที่เกี่ยวข้องกับ

การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน โดยดำเนินการให้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยมีบุคคลร่วมกันดำเนินการหลายฝ่าย ได้แก่ครูผู้สอน ครูสนับสนุน
การสอน ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารระดับอำเภอและจังหวัด (สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 27) ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าวต้อง
ทำงานให้สัมพันธ์กันจึงจะทำให้การดำเนินงานด้านวิชาการบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ได้

ดังได้กล่าวแล้วว่า งานวิชาการ เป็นหัวใจของโรงเรียน ซึ่งถือว่าโรงเรียนเป็น
สถาบันทางวิชาการ เป็นหน่วยปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นอันดับแรก การพิจารณาคุณภาพ
ของโรงเรียนถือเอาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นประการสำคัญ และผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่ให้ความสนใจงานวิชาการในโรงเรียน
การให้ความสนใจดังกล่าว หมายถึง การนิเทศงานวิชาการนั่นเอง

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 17)
ได้ให้ความหมายของการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนไว้ว่า หมายถึง วิธีหรือกระบวนการ
หรือกิจกรรมที่บุคลากรในโรงเรียนคิดขึ้น เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติบุคลากรภายใน
โรงเรียนมีผลให้การบริหาร และการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วน อาคม จันทรสุนทร (2527 : ภาคผนวก 25) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศงาน
วิชาการในโรงเรียน มีความหมายว่าเป็นการแนะนำบุคลากรภายในโรงเรียนด้วยตนเอง
ซึ่งผู้นิเทศ ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสายวิชา หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ
ที่โรงเรียนคัดเลือกและแต่งตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 1) ได้ให้ความหมาย
ของการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนไว้ว่าเป็นการทำงานร่วมกันของผู้นิเทศกับผู้บริหารนิเทศ
ซึ่งเป็นบุคลากรภายในโรงเรียนด้วยกัน ในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานในโรงเรียนได้อย่าง
มีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่
หลักสูตรต้องการ

สรุปได้ว่าการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน หมายถึง การทำงานร่วมกันของบุคลากร
ในโรงเรียน โดยการแนะนำช่วยเหลือ สนับสนุนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
ของครู และกิจกรรมสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

ความจำเป็นในการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน

งานวิชาการเป็นงานสำคัญของโรงเรียน การบริหารงานวิชาการจึงเป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ดังนั้น เพื่อให้งานการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี จึงจำเป็นต้องหาทางปรับปรุงแก้ไข ให้งานวิชาการมีคุณภาพโดยอาศัยการนิเทศการศึกษาเข้ามาช่วย ดังที่สัจจา จันทรเจริญ (2526 : 5) กล่าวว่า ในการบริหารงานวิชาการถือได้ว่า การนิเทศงานวิชาการ เป็นงานที่มีความสำคัญที่ผู้บริหารจะละเลยไม่ได้ เพราะการนิเทศงานวิชาการจะทำให้ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้รับปรุงการทํางานด้านวิชาการให้บรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเหตุนี้ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบด้านงานวิชาการในโรงเรียนจึงต้องสนับสนุนปัจจัยในการปฏิบัติงานวิชาการอย่างมาก เพื่อให้งานวิชาการในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพแก่ตัวครูผู้สอน และประสิทธิผลที่ดีต่อตัวนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการนิเทศทั่วไป ซึ่งเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่มีใช้การเรียนการสอน เช่น พัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการจัดห้องวิชาการ การพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการให้บริการนักเรียน ความสามารถในการทำงานร่วมกับชุมชน ฯลฯ เป็นต้น หรืองานนิเทศการศึกษา เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา เทคนิคการสอนเน้นวัตถุประสงค์ การวัดและประเมินผล ซึ่งงานเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับการสอนอันเป็นงานหลักของโรงเรียนนั่นเอง

จากที่กล่าวจะเห็นได้ว่า การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นต่อคุณภาพของการศึกษา เพราะช่วยให้บุคลากรในโรงเรียนได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอย่างดีและส่งผลไปถึงตัวนักเรียน

ขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา

แฟเบอร์ และชาร์ลอน (Faber and Shearron. 1970 : 212) แบ่งงานวิชาการออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. การจัดวางวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. การจัดเนื้อหาของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับเวลา ความสะดวก และความสามารถ

ของบุคคล

4. การจัดอุปกรณ์การสอน
5. การนิเทศการสอน
6. การส่งเสริมครูประจำการ

วิจิตร วรตบากร (ธีระกุล) และสุพิชญา ธีระกุล (2523 : 23) กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์และวิธีการบริหาร
2. หลักสูตรประมวลการสอน
3. ตารางสอน
4. อุปกรณ์การสอน
5. แบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ
6. การจัดหมั่นนักเรียน
7. การนิเทศการสอน
8. การจัดห้องสมุด
9. การวัดและประเมินผล

อุทัย บุญประเสริฐ (2528 : 7) กล่าวถึง งานวิชาการที่ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาต้องรับผิดชอบดูแลนั้นเมื่อขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมงานต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ประสพผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การบริหารหลักสูตร
2. การสอน การบริหารการสอนและการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ บรรลุหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. กิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้ได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนสอดคล้องกับระเบียบและกฎเกณฑ์การจัดกิจกรรมนักเรียนที่กำหนดไว้
4. สื่อการเรียนและห้องสมุด เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนในส่วนต่าง ๆ ของหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ครูมีความรู้กว้างขวางและทันสมัยอยู่เสมอ
5. การวัดและประเมินผลการศึกษาของเด็ก และการประเมินผลสำเร็จของงานทางวิชาการของโรงเรียน

6. การจัดการนิเทศการศึกษา และพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูผู้สอน ซึ่งรวมตลอดถึง การบำรุงขวัญและเสริมสร้างกำลังใจในการทำงานของครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ของโรงเรียน โดยเฉพาะครูจะเน้นเป็นพิเศษในด้านการพัฒนาวิชาชีพ

ปรีชา นิพนธ์พิทยา และสุทิน นิยมพลับ (2528 : 61) ได้กล่าวถึงงานวิชาการ ที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบมี 9 งาน ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
7. งานนิเทศการศึกษา
8. งานส่งเสริมการสอน
9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

จรินทร์ นาคศรีอาภรณ์ (2520 : 60) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวถึงขอบเขตงานวิชาการ ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. ขบวนการบริหารงานวิชาการ
2. หลักสูตรและการสอน
3. การนิเทศการสอน
4. อาคารสถานที่และสิ่งบริการการสอนได้แก่ วัสดุอุปกรณ์การสอน และห้องสมุด
5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร
6. การประเมินผลการสอน

แหลมทอง ร่มสนธิ์ (2528 : 155) ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทาง วิชาการของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดขอบเขตงานวิชาการไว้ 8 งาน ดังนี้

1. งานด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ
2. งานด้านหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร
3. งานด้านการจัดการเรียนการสอน
4. งานด้านนิเทศการศึกษา
5. งานด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร
6. งานด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน
7. งานด้านห้องสมุด
8. งานด้านการวัดและการประเมินผลทางวิชาการ

ชโล มงคลการุญย์ (2530 : 16) ซึ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่า งานวิชาการควรจะครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1. กระบวนการบริหารงานวิชาการ
2. หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
3. การจัดการเรียนการสอน
4. สื่อการสอน
5. ห้องสมุด
6. กิจกรรมเสริมหลักสูตร
7. การนิเทศการศึกษา
8. การวัดและประเมินผลการศึกษา

และจินตนา สวินทร (2536 : 20) ศึกษาเรื่องการบริหารงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กำหนดงานเป็น 8 งาน คือ

1. งานหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร
2. งานการจัดการเรียนการสอน
3. งานนิเทศการสอนในชั้นเรียน
4. งานการจัดการนิเทศงานวิชาการ
5. งานวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

6. งานห้องสมุด
7. งานกิจกรรมเสริมหลักสูตร
8. งานประเมินผลการจัดการนิเทศงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 101) ได้กำหนด

ขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดผลและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศการศึกษา
7. งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินการ
8. งานส่งเสริมการสอน
9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

จะเห็นว่า ขอบข่ายงานวิชาการที่นักการศึกษาหรือหน่วยงานกำหนดขึ้น เป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่โดยตรงต่อการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน หากผู้บริหารโรงเรียนให้ความสนใจและความสำคัญต่อการนิเทศงานทางวิชาการดังกล่าวแล้ว จะส่งผลให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

จากขอบข่ายงานวิชาการดังกล่าว มีความคล้ายคลึงกัน แต่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ได้กำหนดขอบข่ายงานซึ่งปฏิบัติตามแนวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในระดับโรงเรียน รวม 5 งาน ซึ่งสอดคล้องกับขอบข่ายงานที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ข้างต้น และผู้วิจัยจะใช้เป็นขอบเขตของเนื้อหาที่จะทำการวิจัยคือ

1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานจัดการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดผลและประเมินผล
5. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตร จะครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1.1 ความหมายของหลักสูตร

1.2 สาระสำคัญของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.3 เอกสารหลักสูตร

1.4 การนำหลักสูตรไปใช้

1.1 ความหมายของหลักสูตร อินโลว์ (Inlow. 1973 : 9) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง โครงร่างของเนื้อหาการเรียนรู้ที่มุ่งไปทางด้านการส่งเสริมค่านิยมที่ดี หรือได้แก่เอกสารที่เขียนขึ้นหรือโครงร่างของเนื้อหาการเรียนรู้ที่อยู่ในใจของครู ซึ่งเมื่อลงมือทำการสอนแล้วจะก่อให้เกิดผลด้านพฤติกรรมของนักเรียน

ในความคิดเห็นของนักการศึกษาไทย ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

สุมน อมรวิวัฒน์ (2531 : 6) สรุปความหมายของหลักสูตรว่า มีความแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของการจัดการศึกษา และระดับผู้ใช้หลักสูตร ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการที่ต่างกันไป กล่าวคือ ในความหมายของครูอาจมีความเข้าใจในระดับที่มุ่งการสอนเป็นสิ่งสำคัญ หลักสูตรจึงหมายถึง เนื้อหาวิชาที่ครูต้องสอนให้ครบตามแบบเรียน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเท่านั้น

ธีระยุทธ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2528 : 7) ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับความหมายคำว่า หลักสูตรว่า มีอยู่กว้างขวาง หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียนทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน นอกจากนี้ยังหมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่โรงเรียนจัดขึ้น และรวมไปถึงด้านบุคลากร อาคารสถานที่ อุปกรณ์การศึกษา และอื่น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีต่อไป

จากแนวคิดของนักศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และหมายรวมถึงเอกสารซึ่งเป็นข้อกำหนดรายวิชาที่จัดสอนในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2 สารสำคัญของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 186 - 187) ได้สรุปสาระสำคัญของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไว้ดังนี้

ในการจัดการศึกษาคตามหลักสูตรนี้ จะมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. พัฒนาตนเอง (ชีวิต)

1.1 มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้คงสภาพการอ่านออกเสียงได้ และคิดคำนวณได้

1.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสังคม

1.3 สามารถปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง และครอบครัว

1.4 สามารถวิเคราะห์สาเหตุและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัวได้อย่างมีเหตุผลด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

1.5 มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย มีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.6 มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ

2. พัฒนาอาชีพ (เศรษฐกิจ)

มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยรักการทำงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3. พัฒนาสังคม

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในบ้านและชุมชน สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของบ้านและชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศิลปะ วัฒนธรรมในชุมชนรอบ ๆ บ้าน

ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นหัวหน้าสถานศึกษาจึงควรต้องมีความรอบรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตร จึงจะสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้

1.3 เอกสารประกอบหลักสูตร หมายถึง เอกสารที่แจกแจงรายละเอียดของหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล เอกสารประกอบหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 คู่มือครู หนังสือเรียน หนังสือแบบฝึกหัด บัตรงาน แผ่นภาพ หนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม เอกสารประกอบหลักสูตรฉบับปรับปรุงเริ่มให้ครูกำหนดแผนการเรียนการสอนเองให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

1.4 การนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้มีบทบาทต่อการนำหลักสูตรไปใช้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของหลักสูตร หลักสูตรจะอยู่กับผู้เรียนหรือไม่ขึ้นอยู่กับเทคนิคการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน

สรุปได้ว่า งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้จะบรรลุผลสัมฤทธิ์ความมุ่งหมายได้หรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ คือการบริหารและการนิเทศงานในด้านดังกล่าวอย่างจริงจัง ฉะนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้งานนิเทศงานวิชาการดำเนินงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้บังเกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นอกจากจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในจุดหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรอย่างดีแล้ว ยังจะต้องสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้บังเกิดผลสำเร็จด้วย

2. งานจัดการเรียนการสอน แฮร์ริส (Harris. 1975 : 13) ได้กล่าวถึงการจัดระบบการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง การนำหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ ได้แก่ การจัดกลุ่มนักเรียน การจัดชั้นเรียน การจัดตารางสอน การจัดครูประจำวิชา ผลของการจัดการเรียนการสอน จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน

การนิเทศงานวิชาการในด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีภาระหน้าที่หลักที่ต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. การจัดชั้นเรียน
2. การจัดครูเข้าชั้นเรียน

3. การจัดตารางสอน
4. การเตรียมตัวของครูผู้สอน
5. การจัดกระบวนการเรียนการสอน
6. การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

จากภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียนในด้านนี้เทศการจัดการเรียนการสอนจะเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ดูแลให้ครูทำงานด้วยความขยัน อดทน สนใจหาความรู้เพิ่มเติม ทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูปรับปรุงตนเองในด้านวิชาการอยู่เสมอ

กล่าวโดยสรุปแล้ว งานด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครูมากที่สุด ทั้งนี้เพราะครูเป็นตัวจักรสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ การเอาใจใส่ต่อการสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมเหล่านี้ เป็นปัจจัยชี้ชะตาของหลักสูตรทั้งสิ้น ผู้บริหารมีหน้าที่คอยให้ความรู้ความสะดวกให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่ครู เพื่อให้การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนบังเกิดผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร บทบาทของผู้บริหารต่อการนิเทศงานวิชาการในด้านการจัดการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะสามารถทำให้คาดคะเนได้ว่าคุณภาพของโรงเรียนเป็นอย่างไร ดังนั้นผู้บริหารจึงมีภารกิจหลักที่จะต้องบริหารงานในด้านดังกล่าว ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

วัสดุประกอบหลักสูตร หมายถึง เอกสารหลักสูตรชนิดต่าง ๆ และวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น ซึ่งจัดทำหรือจัดหาเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้ ทศนิยม สุกเมธี (ม.ป.ป. : 89) พูดถึงเอกสารประกอบหลักสูตรว่า คือ วัสดุสิ่งพิมพ์ที่จัดทำขึ้นเพื่อมุ่งให้ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้เข้าใจหลักสูตร และการปฏิบัติการใช้หลักสูตร เอกสารหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งกรมวิชาการได้จัดทำไว้แล้ว มีดังนี้

1. แผนการสอน
2. คู่มือครู

3. หนังสือเรียน
4. แบบฝึกหัด
5. บัตรงาน
6. แผนภาพ
7. หนังสือส่งเสริมอ่าน
8. คู่มือการใช้หลักสูตร

สำหรับ เรื่องสื่อการเรียนการสอน หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 125 - 126) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง
สิ่งต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนหรือเป็นตัวการให้การเรียนการสอนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายอย่าง
มีประสิทธิภาพเพราะช่วยสร้างความสนใจ ประหยัดเวลา และให้ประสบการณ์ที่มีค่าแก่ผู้เรียน
สื่อการเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้หลักสูตรไปถึงผู้เรียน ทศนีย์ ศุภเมธี (ม.ป.ป. : 123)
ได้แบ่งประเภทสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทวัสดุ หรือสื่อขนาดเล็ก
2. ประเภทเครื่องมือ
3. ประเภทเทคนิคหรือวิธีการหรืออาจเรียกว่าการใช้กิจกรรมนั่นเอง

อิริกสัน (ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ. 2532 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Erikson.
1968) ยังได้เสนอหลักการในการจัดสื่อการเรียนการสอนที่ดี ไว้ดังนี้

1. การบริการอุปกรณ์การสอนที่ดี จะต้องอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ที่มีความรู้
ความชำนาญ และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรได้เป็นอย่างดี
ตลอดจนได้รับความสนับสนุนทางด้านงบประมาณ วัสดุคน และเครื่องมือเครื่องใช้อย่างเพียงพอ
2. สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ได้โดยตรงกับความ
ต้องการของครูผู้สอน ซึ่งผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกหรือจัดซื้อ
และผู้บริหารจะต้องกำหนดวิธีการนำไปใช้อย่างเหมาะสม เช่น กำหนดตารางเวลาการยืมสื่อ
การเรียนการสอนแต่ละชั้น ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารควรจะได้สนใจคอยดูแลให้ความกระจ่างแก่
ครูเมื่อเกิดปัญหาการใช้อุปกรณ์การสอน
3. สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ครูจะต้องสามารถนำไปใช้ได้ง่ายนั่นคือ อุปกรณ์
จะต้องมีคุณภาพดี มีคนคอยช่วยเหลือครู ซึ่งผู้บริหารทำได้โดยการตั้งศูนย์สื่อการเรียนการสอน

เป็นส่วนกลาง มีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้ด้านนั้นประจำอยู่ ควรมีการตรวจสอบสภาพเพื่อซ่อมแซมปรับปรุงอยู่เสมอ ถ้าซ่อมไม่ได้ควรเปลี่ยนหรือจัดหามาแทน

4. ควรจัดสื่อการเรียนการสอนไว้หลาย ๆ ชนิด เพื่อสนองความต้องการของครู ทั้งที่เป็นวัสดุสิ้นเปลือง วัสดุอื่น ๆ เช่น กระดาษสี อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ลูกโลก แผนที่ ตัวอย่างสารเคมี หนังสือ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้โรงเรียนควรจัดหาไว้ให้พร้อม ผู้บริหารควรประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน กำหนดโครงการทดลองอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนใหม่ ตลอดจนวางแผนประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ได้เป็นประโยชน์

5. โครงการจัดสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนควรส่งเสริมและพัฒนาครูประจำการไปด้วย โดยเปิดโอกาสให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันจะต้องเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ซึ่งเป็นการส่งเสริมบรรยากาศการปฏิบัติงานของครูได้ดียิ่งขึ้น

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2528 : 88) ได้กำหนดจุดสุดท้ายของการปฏิบัติงานด้านสื่อการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนไว้ 2 ประการ คือ

1. โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องใช้ครบทุกแผนการสอนและทุกกลุ่มประสบการณ์

2. มีการติดตาม กำกับ ให้ครูผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียน

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 28) ได้ชี้แนะว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติโครงการนิเทศงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. จัดหาวัสดุไว้บริการสำหรับการผลิตสื่อให้พอเพียง

2. สนับสนุนให้ครูผลิตหรือจัดหาสื่อประกอบการสอน

3. จัดให้มีห้องสื่อการเรียน และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ จัดเก็บ ให้ครูนำไปใช้

ซ่อมและบำรุงรักษาสื่อเป็นระบบ

4. แนะนำให้ครูจัดทำทะเบียนและสถิติการใช้สื่อ

5. จัดบริการสื่อการสอนให้ครู ได้รับความสะดวกในการนำไปใช้

6. ส่งเสริมให้ครูได้ใช้สื่อในการสอน

7. แนะนำ สำนึกการทำ การใช้และการเก็บรักษาสื่อ

การนิเทศงานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงจะช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิผล ส่งผลไปยังคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

งานวัดผลและประเมินผล

วรสุตา บุญไวยโรจน์ (2526 : 254) กล่าวว่า การวัดผล (Measurement) และการประเมินผล (Evaluation) มีกระบวนการที่แตกต่างกัน แต่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน การวัดผลหมายถึง กระบวนการที่ได้มาซึ่งตัวเลข จำนวน หรือปริมาณใดปริมาณหนึ่ง โดยอาศัยเครื่องมือหรือวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การสอบถาม การสัมภาษณ์ และการใช้แบบทดสอบ เป็นต้น การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่นำเอาผลการวัดมาพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วตัดสินออกมาว่า สูงต่ำกว่าเกณฑ์หรือเก่ง อ่อน ปานกลาง เป็นต้น การประเมินจึงเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น ภายหลังการวัดผล กล่าวคือ เมื่อวัดได้ปริมาณแล้วมักอยู่ในรูปของคะแนน ขึ้นปริมาณหรือคะแนนมาพิจารณาตีความแล้วสรุปออกมาในเชิงคุณภาพว่านักเรียนคนนั้นมีความรู้และทักษะเพียงใด มีจุดเด่นจุดด้อยในด้านใดบ้าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับใด การประเมินผลเป็นการตีค่า ตีราคาจากสิ่งที่ได้จากการวัดโดยอาศัยเกณฑ์ที่วางไว้ เมื่อได้เป็นคะแนนหรือตัวเลขแล้วนำมาพิจารณาว่า ดี เลว เก่ง อ่อน แค่นี้ และควรจัดอยู่ในกลุ่มใด โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่วางไว้ แล้วนำมาจัดลำดับในภายหลัง การประเมินผลจึงเป็นเรื่องที่เกิดจากการวัดผล

หลักการวัดผลตามทัศนะของ ภัทธา นิคมานนท์ (2527 : 5 - 6) ได้ให้ความเห็นเชิงเสนอแนะไว้ว่า การวัดผลจะมีประสิทธิภาพและได้ผลตามจุดมุ่งหมาย ควรปฏิบัติดังนี้

1. วัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ในการวัดผลแต่ละครั้งถ้าผลของการวัดไม่ตรงกับคุณลักษณะที่เราต้องการจะวัดแล้ว ผลของการวัดจะไม่มี ความหมายและก่อให้เกิดความผิดพลาดในการนำไปใช้ต่อไป ในการวัดผล ถ้าจุดมุ่งหมายทางการศึกษาต่างกัน แบบทดสอบก็ควรจะแตกต่างกัน วิธีการใช้แบบทดสอบก็ย่อมต่างกัน ความผิดพลาดที่อาจทำให้การจัดไม่ตรงกับวัตถุประสงค์มีหลายประการคือ

- 1.1 ไม่เข้าใจในคุณลักษณะที่ต้องการวัด นั่นคือผู้วัด มีความเข้าใจในสิ่งที่จะวัดไม่แจ่มแจ้งเพียงพอ หรือเข้าใจสิ่งที่จะวัดผิด ทำให้การให้ความหมายหรือค่าจำกัดความของสิ่งที่วัดนั้น ไม่ตรงตามต้องการ อันเป็นผลส่งให้การวัดผลคลาดเคลื่อนไปจากวัตถุประสงค์ได้

1.2 ใช้เครื่องมือไม่สอดคล้องกับตัวแปรที่จะวัด การเลือกใช้เครื่องมือเป็นเรื่องสำคัญ สำหรับนักวิจัยอย่างมาก เพราะการใช้เครื่องมือถูกต้องเหมาะสม ย่อมทำให้การวัดน่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับความต้องการ ในทางตรงกันข้ามถ้าใช้เครื่องมือไม่ถูกต้อง ผลการวัดอาจทำให้ขาดความเชื่อถือได้

1.3 วัดได้ไม่ครบถ้วน การวัดที่ดีต้องวัดคุณลักษณะได้ครอบคลุมครบถ้วนตามลักษณะของตัวแปรนั้น ๆ การวัดเพียงบางส่วนหรือเพียงบางองค์ประกอบ ย่อมทำให้ผลการวัดนั้นคลาดเคลื่อน

1.4 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะวัดไม่เหมาะสม ในบางครั้งผู้วัดผลมีความรู้ในสิ่งที่จะวัดเป็นอย่างดี รู้วิธีวัดที่ถูกต้องและมีเครื่องมือที่ดีมีความเที่ยงตรงสามารถวัดได้ครอบคลุมในสิ่งที่จะวัดแต่กลับไปเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ถูกต้อง หรือกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีคุณลักษณะนั้น ๆ ผลของการวัดก็ย่อมไม่ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์

2. ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ผลของการวัดจะเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้วัด ถ้าหากเครื่องมือที่ใช้วัดมีคุณภาพไม่ดีพอแล้วการวัดนั้นก็ย่อมที่ไม่เกิดคุณค่าใด ๆ

3. มีความยุติธรรม การวัดผลการศึกษาซึ่งจัดได้ว่าเป็นการวัดตัวแปรทางด้านจิตวิทยาหรือทางสังคมศาสตร์นั้น จะได้ผลดีมีความยุติธรรม สิ่งที่ถูกวัดจะต้องอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่เป็นไปเหมือน ๆ กัน ไม่มีการลำเอียงหรือเลือกที่รักมักที่ชัง

4. แปลผลได้ถูกต้อง การวัดผลทุกครั้ง ผลที่ได้ออกมาย่อมเป็นตัวแทนของจำนวนหรือระดับของคุณลักษณะที่ต้องการวัดนั้น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผลของการวัดมักออกมาเป็นรูปของคะแนนหรืออันดับที่แล้วจึงนำผลนั้นไปอธิบายหรือเปรียบเทียบจึงจะทำให้ผลการวัดนั้นมีความหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 23 - 24) ได้เสนอแนะบทบาทของผู้บริหารในการนิเทศงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ครูมีเครื่องมือที่จะใช้ประเมินผลทุกชนิด
2. แนะนำครูให้ใช้เอกสารประเมินผลการเรียนให้ครบถ้วนและดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล
3. ส่งเสริมครูให้ทำการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. รับฟังปัญหาในการประเมินผลการเรียน เพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือต่อไป

5. ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียน ในอันที่จะให้ทางบ้านทราบผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

6. แนะนำครูให้ประเมินผลหลังจบบทเรียน เพื่อทราบความก้าวหน้าการเรียนรู้
สรุปได้ว่า ผู้บริหารมีหน้าที่นี้ทางวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลจำเป็นต้อง

- ปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพ

งานประชุมอบรมทางวิชาการ

ชาร์ มณีศรี (2524 : 110) เน้นว่า การฝึกอบรมมีความจำเป็น 4 ประการ คือ

1. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง
2. ทฤษฎีและการปฏิบัติเป็นคนละส่วน เมื่อปฏิบัติงานย่อมมีปัญหา การประชุมจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนปัญหา ช่วยกันแก้ปัญหา รับคำแนะนำจากผู้มีประสบการณ์
3. การอบรมจะช่วยให้ครูปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคนิควิทยาการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น

4. การประชุมอบรมช่วยจัดความเฉื่อยชา ทำให้กระตือรือร้น

คุทท์ (Dutt. 1966 : 12 - 13) กล่าวว่า การฝึกอบรมครูประจำการนั้นมีความมุ่งหมายที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อเป็นการกระตุ้นครู ครูใหญ่ ผู้บริหาร และบุคลากรอื่น ๆ ในระบบโรงเรียนให้ร่วมกันศึกษาเพื่อแสวงหาทิศทางใหม่ ๆ ทางการศึกษา รวมทั้งการค้นคว้าวิจัยทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในการสอน

2. เพื่อช่วยให้ครูใหม่ที่ต้องเผชิญกับงานใหม่ ๆ ในอาชีพครู

3. เพื่อจัดข้อบกพร่องพื้นฐานในการเตรียมครู และผู้บริหาร เพราะการฝึกอบรมก่อนประจำการไม่เป็นการเพียงพอต่อการประกอบอาชีพครู

4. เป็นเครื่องมือช่วยทำให้ครูและผู้บริหารมีทักษะในการแก้ปัญหา และพัฒนาให้เกิดทัศนคติอันพึงปรารถนา รวมทั้งเกิดความสำนึกในความรับผิดชอบต่ออาชีพครู

5. ช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมที่กำลังเปลี่ยนแปลงซึ่งมีอิทธิพลต่อการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน

6. ช่วยให้ครูได้วางแผนและปรับปรุงวิธีสอนให้เกิดประสิทธิภาพ

7. ช่วยวิทยาลัทยและมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู ได้เตรียมการอย่างเหมาะสมทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

8. เพื่อช่วยเหลือสถาบันฝึกหัดครูปรับปรุงทักษะในการเป็นครู

9. ช่วยพัฒนาให้เกิดลักษณะผู้นำที่ดีในโรงเรียน

จากที่กล่าวมานั้น พอจะทำให้เกิดความเข้าใจว่า ผู้บริหารโรงเรียนพึงปฏิบัติภารกิจด้านการประชุมอบรมทางวิชาการแก่ครูด้วยวิธีการส่งครูเข้ารับการประชุมอบรมหรือจัดการอบรมในหน่วยงาน เพื่อแนะนำส่งเสริมครูให้มีความรู้และทักษะในงานการเรียนการสอนให้ชำนาญยิ่งขึ้น

จากขอบข่ายงานวิชาการดังกล่าว สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ได้กำหนดขอบข่ายงานตามแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในระดับโรงเรียนเป็น 5 งาน ดังกล่าว

ผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา การศึกษาของโรงเรียนจะเจริญก้าวหน้าหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ผู้บริหารที่ดีต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีความพยายามในการทำงานของตนเองเต็มเวลา และในเวลาเดียวกันผู้บริหารโรงเรียน ก็เป็นผู้มีส่วนผลักดันให้การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนบรรลุผลประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งมวลสำหรับบทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน ในด้านการนิเทศการศึกษา ตามที่ฉลอง ปิ่นทอง (2527 : 15) กล่าวว่าพอสรุปได้ ดังนี้

1. ช่วยให้ครูทำการสอนได้ผลดี และช่วยส่งเสริมให้ครูมีความเจริญงอกงามในอาชีพ
2. เป็นผู้ประสานงานและให้บริการแก่ครูทุกคนในด้านการสอน คือต้องช่วยครูในด้าน

เนื้อหาที่จะสอน วิธีการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผล

3. ทำหน้าที่เป็นวิทยากรที่ดีของครูในทุกโอกาส สามารถให้คำปรึกษาหรือแนะนำแหล่งวิทยาการที่เหมาะสมแก่ครู

4. รับผิดชอบการประเมินผลการเรียนการสอนและ โปรแกรมของโรงเรียนทั้งหมด

ส่วนสังัด อุทรานันท์ (2529 : 41 - 42) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. ร่วมวางแผนการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกับผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ และควรอยู่ในฐานะประธานคณะกรรมการ จะมีความเหมาะสมที่สุด
2. เป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน โดยการให้บริการและสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
3. สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยการเยี่ยมเยียนดูการทำงาน สอบถามเพื่อแสดงความสนใจต่อคณะกรรมการ บำรุงขวัญด้านการพิจารณาความดีความชอบให้เป็นพิเศษอีกด้วย

สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการเป็นผู้นำแก่ครูในการดำเนินการนิเทศ เป็นผู้ที่สามารถให้คำปรึกษาแนะนำสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้ครูดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลไปถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนและการบริหารงานวิชาการในระดับประถมศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้

นิตยา ปรีชาหาญ (2524 : 172) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจัดลำดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อยได้ คือ การจัดทำไสยทัศน์อุปกรณ์ การส่งเสริมทางวิชาการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กระบวนการนิเทศการศึกษา การประเมินผลการนิเทศ การสอนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน

สุนทร ไคลมี (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ปี พ.ศ. 2527 ไว้ดังนี้

1. กระบวนการจัดดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ปรากฏว่า โรงเรียนส่วนมากได้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้น คือ

1.1 การวางแผน เพื่อให้ครูร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการของโรงเรียน

1.2 การสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

1.3 การดำเนินงาน โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ติดตามการปฏิบัติงาน
ในลักษณะการปรึกษาหารือ และสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์

1.4 การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยใช้เครื่องมือในการ
ประเมินผล

1.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยใช้เครื่องมือในการประเมินผล

2. ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ประถมศึกษาที่มีโรงเรียนจำนวนมากระบุความต้องการ คือ ปัจจัยด้านบุคลากร การจัดการใน
เรื่องการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน

3. ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ที่มี
โรงเรียนจำนวนมากระบุ คือ ปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากรและการจัดการ ในเรื่อง
โรงเรียนขาดแคลนวิทยากรและแหล่งวิชาการที่จะให้ความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการจัดดำเนินงาน
ของโรงเรียน

ประสงค์ เทพศิริ (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการนิเทศการสอนภายใน
โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
กำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหาในการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน
ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการสร้างสื่อเครื่องมือและพัฒนา
การนิเทศการสอน ด้านปฏิบัติการนิเทศการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งทางการบริหาร
ต่างกัน มีปัญหาการนิเทศการสอนทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาใน
การนิเทศการสอนในโรงเรียน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของ
โรงเรียน ด้านการวางแผนและการกำหนดแนวปฏิบัติการนิเทศการสอน ด้านสื่อเครื่องมือ
และนิเทศการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการนิเทศ
การสอนภายในโรงเรียน ด้านการประเมินผลการนิเทศการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

จินตนา สวรินทร์ (2536 : 81) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับปานกลาง มีการปฏิบัติมากขึ้นจากอดีต เนื่องจากการกำหนดนโยบายให้มีการปฏิบัติการณ์นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างจริงจังของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

2. การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ได้ผลต่างกัน กล่าวคือ โรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนจากผู้บริหารมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก เนื่องจากมีบุคลากร และความพร้อมด้านต่าง ๆ มากกว่า

3. การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการปฏิบัติการณ์นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวโดยสรุปคือ ระดับการปฏิบัติการณ์นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไม่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การบริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการงานวิชาการเป็นหัวใจหรืองานหลักของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารทุกคนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับงานนี้

ซัลลิแวน และแกรนาด (Sullivan and Granade. 1981 : 3068) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์องค์ประกอบของงานของผู้นิเทศการศึกษา" โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้นิเทศการศึกษาและการใช้การสังเกต พร้อมจดบันทึกพฤติกรรมการณ์นิเทศของผู้นิเทศการศึกษา 6 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า ผู้นิเทศการศึกษาไม่ได้ปฏิบัติงานนิเทศด้านการเรียนการสอนอย่างเดียวนั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร การเผยแพร่ข่าวสารแก่ครู แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร การเผยแพร่ข่าวสารแก่ครู ช่วยเหลือในการตัดสินใจของครูไม่ใช่ผู้ตรวจตราคอยจับผิดครู และยังมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานของผู้นิเทศด้านอื่น ๆ ด้วยและควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครู หลังจากที่ได้รับการณ์นิเทศที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอน

จากการศึกษารายงานการวิจัยดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน ยังปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ และนอกจากนั้น ผู้บริหารโรงเรียนยังให้ความสำคัญต่องานวิชาการหรือการนิเทศงานวิชาน้อย และคิดว่าตนเองมีการปฏิบัติมาก รวมทั้งใช้เวลาในการนิเทศงานวิชาน้อย

สมมติฐานการวิจัย

1. การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู อยู่ในระดับต่ำ
2. การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหาร แตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์การบริหาร
3. การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของครู แตกต่างกันตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การสอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม

คือ

1.1 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2538 จำนวน 148 คน

1.2 ครู ได้แก่ ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่สอนประจำในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2538 จำนวน 2,776 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดกลุ่มตัวอย่างกระทำโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970) ได้ผู้บริหารจำนวน 108 คน และครู จำนวน 353 คน แล้วดำเนินการสุ่ม โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นตามสัดส่วนให้มีการกระจายทุกอำเภอ สุ่มได้โรงเรียนใด จะได้ผู้บริหาร 1 คน และครูในโรงเรียนนั้น ๆ โรงเรียนละ 5 - 6 คน 2 - 3 คน และ 1 - 2 คน ตามขนาดของโรงเรียนใหญ่ กลาง เล็ก ตามลำดับ เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
ใหญ่	67	1,919	48	238
กลาง	52	700	38	87
เล็ก	29	157	22	28
รวม	148	2,776	108	353

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานงานนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน 5 ด้าน คือ ด้านงานหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านงานจัดการเรียนการสอน ด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านงานวัดผลและประเมินผล และด้านงานประชุมอบรมทางวิชาการ รวม 60 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่า ผู้บริหารปฏิบัติงานงานนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด โดยกำหนดคะแนนประมาณค่าดังนี้

- คะแนน 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด
- คะแนน 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ น้อย
- คะแนน 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ ปานกลาง
- คะแนน 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ มาก
- คะแนน 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ มากที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาคานิยาม ทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายของการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน 5 ด้าน คือ ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านงานจัดการเรียนการสอน ด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านงานวัดผลและประเมินผล และด้านงานประชุมอบรมทางวิชาการ
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามากำหนดเป็นนิยามศัพท์เฉพาะเชิงปฏิบัติการ แล้วสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ให้ครอบคลุมขอบข่ายของการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหาร 5 ด้าน ตามข้อ 1 โดยการปรึกษาทาริอกับคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเนื้อหา ได้แก่ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจารย์ศรีประภา สนธิขันธุ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ว่าที่ ร.ต.จตุร มุ่งการนา ผู้อำนวยการโรงเรียนพร้าโนลวัชระ และอาจารย์สม น้อยบริชา อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดสีลัง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับประชากร จำนวน 50 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ทั้ง 5 ฉบับ มาหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่น .990 ตามตาราง 2
7. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

งานนิเทศที่ปฏิบัติ	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
1 งานหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้	14	.963
2 งานจัดการเรียนการสอน	16	.971
3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและ สื่อการเรียนการสอน	10	.953
4 งานวัดผลและประเมินผล	10	.959
5 งานประชุมอบรมทางวิชาการ	10	.968
รวมทั้งฉบับ	60	.990

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล
2. ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ได้ส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ
3. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
4. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือให้ผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามตามจำนวน 5 - 6 ฉบับ, 2 - 3 ฉบับ และ 1 - 2 ฉบับ ตามขนาดโรงเรียนใหญ่ กลาง และเล็ก บรรจุซองให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ โดย

ผู้วิจัยเป็นไปผู้นำไปส่งที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด้วยตนเอง และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นำส่งตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยให้ส่งกลับมายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ภายในเวลา 3 สัปดาห์

6. ผู้วิจัยเป็นผู้ไปรับแบบสอบถามที่ส่งกลับมายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอด้วยตนเอง ดังปรากฏตามตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับกลับคืนในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	108	103	95.37
ครู	353	317	89.80
รวม	461	420	91.11

จากตาราง 3 แสดงว่า ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากผู้บริหารโรงเรียนและครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เพราะได้รับแบบสอบถามกลับคืนถึง 420 คน คิดเป็นร้อยละ 91.11 จำแนกเป็นผู้บริหาร 103 คน ครู 317 คน คิดเป็นร้อยละ 95.37 และ 89.80 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้รับคืนไม่ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง อาจเนื่องมาจากระยะเวลาที่กำหนดให้ส่งคืนอาจน้อยเกินไป โรงเรียนบางแห่งอยู่ห่างจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ การคมนาคม ไม่สะดวก โรงเรียนจึงไม่สะดวกในการนำส่งได้ทันตามกำหนดเวลา นอกจากนี้ ช่วงเวลาที่ให้ตอบแบบสอบถาม เป็นช่วงเวลาสอบปลายภาคเรียนของนักเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามบางคนอาจมีภารกิจในเรื่องที่เกี่ยวกับการทำข้อมูลการสอบ จึงไม่ได้ตอบแบบสอบถาม

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่าสมบูรณ์ทุกฉบับคิดเป็นร้อยละ 100
2. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนดังนี้

2.1 คำถามตอนที่ 1 หากำร้อยละของข้อมูลคือสถานภาพของผู้ตอบ

แบบสอบถาม

2.2 คำถามตอนที่ 2 ใช้วิธีตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ

ให้คะแนน 1 เมื่อตอบในช่องระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ให้คะแนน 2 เมื่อตอบในช่องระดับการปฏิบัติน้อย

ให้คะแนน 3 เมื่อตอบในช่องระดับการปฏิบัติปานกลาง

ให้คะแนน 4 เมื่อตอบในช่องระดับการปฏิบัติมาก

ให้คะแนน 5 เมื่อตอบในช่องระดับการปฏิบัติมากที่สุด

3. นำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารในการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน เป็นรายด้าน และเป็นรายข้อ

ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์พิจารณาตามที่กำหนดในข้อ 2

4. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมทุกด้าน แยกเป็นรายด้าน และรายข้อ เพื่อหาค่าการกระจายของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหาร ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป กับผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารต่ำกว่า 10 ปี โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารตามทักษะของครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป กับครูที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 15 ปี โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

7. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก โดยใช้การทดสอบ ANOVA

8. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารตามทักษะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก โดยใช้การทดสอบ ANOVA

9. ทดสอบสมมติฐาน กระทำดังนี้

9.1 สมมติฐานข้อ 1 ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนแต่ละงาน เพื่อสรุปผลกับเกณฑ์ต่อไปนี้

3.67 - 5.00 หมายถึง การปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง

2.34 - 3.66 หมายถึง การปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารอยู่ในระดับ

ปานกลาง

1.00 - 2.33 หมายถึง การปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารอยู่ในระดับต่ำ

9.2 สมมติฐานข้อ 2 และ 3 หาค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารตามทักษะของผู้บริหารและครู โดยแยกงานเป็น 5 ด้าน ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรที่แตกต่างกันด้วยค่า t (t -test) และระหว่างขนาดของโรงเรียนด้วย ANOVA และการใช้วิธีการของ Newman - Keuls ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย

1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

2.1 t -test สำหรับการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับประชากร

2.2 ANOVA สำหรับการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียน

3. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา

(α - Coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน จำนวนคน
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน ชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน ผลบวกของกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสอง (Mean Square)
t	แทน ค่าวิกฤติใน t - distribution
F	แทน ค่าวิกฤติใน F - distribution
การนิเทศ	แทน การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน
การปฏิบัติงานนิเทศ	แทน การปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการครั้งนี้ จะเสนอผลตามลำดับดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหารและครู
ดังตาราง 4 - 10
2. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหาร จำนวน
ตามขนาดโรงเรียนและประสิทธิภาพการบริหาร ดังตาราง 11 - 13

3. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์การสอน ดังตาราง 14 - 16

1. ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหารและครู

จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 103 คน และครูจำนวน 317 คน เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ซึ่งได้ปฏิบัติจริงในโรงเรียน ผลวิเคราะห์โดยจำแนกตามประเภทหรือลักษณะงาน ปรากฏว่า ได้ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติ ดังตาราง 4 - 10

ตาราง 4 ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหาร

การปฏิบัติงานนิเทศ	$\bar{X}$ (103 คน)	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.48	.62	ปานกลาง
2. งานจัดการเรียนการสอน	3.85	.53	สูง
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	3.75	.59	สูง
4. งานวัดผลและประเมินผล	3.63	.67	ปานกลาง
5. งานประชุมอบรมทางวิชาการ	4.03	.59	สูง
รวม	3.75	.53	สูง

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกด้านต่าง ๆ ปรากฏว่า ผู้บริหารมีทัศนะต่อ งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และงานวัดผล และประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของครู

การปฏิบัติงานนิเทศ	$\bar{X}$ (317 คน)	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.45	.67	ปานกลาง
2. งานจัดการเรียนการสอน	3.76	.65	สูง
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	3.59	.70	ปานกลาง
4. งานวัดผลและประเมินผล	3.69	.71	สูง
5. งานประชุมอบรมทางวิชาการ	4.00	.69	สูง
รวม	3.70	.63	สูง

จากตาราง 5 แสดงว่า ทัศนะของครู เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ครูต่างมีความเห็นว่าผู้บริหารปฏิบัติงานนิเทศงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนงานจัดการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล และงานประชุมอบรมทางวิชาการ ครูมีความเห็นว่าผู้บริหารปฏิบัติงานนิเทศในระดับสูง โดยสรุปการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารตามทัศนะของครูอยู่ในระดับสูง

ตาราง 6 ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านงาน
หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

การปฏิบัติงานนิเทศ	ผู้บริหาร (103 คน)		ครู (317 คน)		ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ผู้บริหาร	ครู
<u>งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้</u>						
1. ประชุมให้ความรู้แก่ครู เรื่องการใช้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	3.46	.76	3.59	.83	ปานกลาง	ปานกลาง
2. ประชุมครู เพื่อรับฟังความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้	3.38	.79	3.57	.80	ปานกลาง	ปานกลาง
3. แนะนำแนวทางในการจัดทำแผน การสอนแก่ครู	3.70	.78	3.63	.89	สูง	ปานกลาง
4. อธิบายวิธีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อ จัดทำแผนการสอน	3.23	.84	3.32	.85	ปานกลาง	ปานกลาง
5. ประชุมครู เพื่อวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของ หลักสูตรเพื่อการสร้างแผนการสอน	3.26	.89	3.36	.85	ปานกลาง	ปานกลาง
6. แนะนำการจัดแบ่งเนื้อหารายวิชา ให้เหมาะสมกับเวลาเรียนที่กำหนด	3.55	.79	3.49	.84	ปานกลาง	ปานกลาง
7. แนะนำให้ครูได้ศึกษาการใช้เอกสาร ประกอบหลักสูตรและคู่มือครู เพื่อ ให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอน ได้อย่างเหมาะสม	3.97	.75	3.80	.85	สูง	สูง

ตาราง 6 (ต่อ)

การปฏิบัติงานนิเทศ	ผู้บริหาร (103 คน)		ครู (317 คน)		ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ผู้บริหาร	ครู
8. แนะนำครูให้จัดทำแผนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ที่รับผิดชอบโดยยึดหลักสูตรเป็นแม่บท	3.90	.71	3.82	.84	สูง	สูง
9. ให้คำแนะนำแก่ครูในการใช้แผนการสอน ประกอบการสอน	3.99	.73	3.82	.83	สูง	สูง
10. ประชุมครูให้ความรู้ในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น	2.92	1.04	2.95	.99	ปานกลาง	ปานกลาง
11. แนะนำครูให้พัฒนาหลักสูตรในวิชาที่รับผิดชอบการสอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	3.32	1.01	3.25	.92	ปานกลาง	ปานกลาง
12. จัดประชุมกรรมการศึกษาของโรงเรียนเพื่อระดมความคิดเห็นแนวทางในการจัดหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน	2.81	1.10	2.90	1.02	ปานกลาง	ปานกลาง
13. ให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น	3.01	1.12	3.00	.97	ปานกลาง	ปานกลาง
14. ชี้แนะครูให้จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร	4.16	.76	3.79	.86	สูง	สูง
รวมเฉลี่ย	3.48	.62	3.45	.67	ปานกลาง	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติ งานนิเทศของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้ ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางแต่เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง ในเรื่อง แนะนำครูให้ได้ศึกษาการใช้เอกสารประกอบ หลักสูตรและคู่มือครู เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม แนะนำครูให้จัดทำแผนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ที่ได้รับผิดชอบโดยยึดหลักสูตรเป็นแม่บท ให้คำแนะนำแก่ครู ในการใช้แผนการสอนประกอบการสอน และชี้แนะครูให้จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร ส่วนในเรื่องแนะนำแนวทางในการจัดทำแผนการสอนแก่ครู มีข้อ น่าสังเกตว่า ครูมีทัศนะต่อผู้บริหารว่ามีการปฏิบัติงานนิเทศในระดับปานกลาง แต่ผู้บริหารมีทัศนะ ว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง

ตาราง 7 ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านงาน
การจัดการเรียนการสอน

การปฏิบัติงานนิเทศ	ผู้บริหาร (103 คน)		ครู (317 คน)		ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ผู้บริหาร	ครู
<u>งานจัดการเรียนการสอน</u>						
15. ประชุมครูเพื่อวางแผนการจัด การเรียนการสอน	4.23	.67	3.98	.83	สูง	สูง
16. ให้ความสำคัญแก่ครูในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามกลุ่ม ประสบการณ์ต่าง ๆ	4.11	.62	3.87	.81	สูง	สูง
17. แนะนำครูให้จัดทำแฟ้มข้อมูลประจำ ตัวนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อ ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	3.69	.92	3.75	.93	สูง	สูง
18. แนะนำครูให้ใช้วิธีสอนที่เน้นทักษะ กระบวนการเพื่อให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้ที่แท้จริง	3.84	.87	3.84	.82	สูง	สูง
19. แนะนำเทคนิคการสอนเพื่อส่งเสริม ทักษะด้านความคิดรวบยอดของ นักเรียน	3.69	.75	3.61	.82	สูง	ปานกลาง
20. แนะนำครูให้จัดบรรยากาศในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	3.27	.72	4.12	.76	ปานกลาง	สูง

ตาราง 7 (ต่อ)

การปฏิบัติงานนิเทศ	ผู้บริหาร (103 คน)		ครู (317 คน)		ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ผู้บริหาร	ครู
21. เยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอนของครู	3.83	.90	3.75	.90	สูง	สูง
22. แนะนำครูให้ได้สังเกตการสอนของครูในโรงเรียนที่มีเทคนิคการสอนที่ดี	3.50	.87	3.54	.95	ปานกลาง	ปานกลาง
23. ให้คำปรึกษาแก่ครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และความสามารถของนักเรียน	3.72	.81	3.68	.84	สูง	สูง
24. แนะนำครูให้มีการจัดกิจกรรมสอนเสริมนักเรียนที่เรียนดี	3.90	.69	3.78	.77	สูง	สูง
25. แนะนำครูให้สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนและขาดเรียน	4.11	.68	4.02	.77	สูง	สูง
26. ให้คำแนะนำวิธีการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ครู	3.84	.65	3.68	.80	สูง	สูง
27. แนะนำครูให้เลือกใช้เทคนิคการสอนวิธีสอนที่เหมาะสมกับสถานะของผู้เรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้	3.85	.68	3.70	.76	สูง	สูง
28. ประชุมครูเพื่อร่วมกันแสวงหาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	3.80	.69	3.78	.83	สูง	สูง
29. แนะนำการจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนที่สร้างความสนใจแก่นักเรียน	3.62	.67	3.59	.80	ปานกลาง	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

การปฏิบัติงานนิเทศ	ผู้บริหาร (103 คน)		ครู (317 คน)		ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ผู้บริหาร	ครู
30. แนะนำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนเพื่อสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของนักเรียน	3.64	.79	3.53	.81	ปานกลาง	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.85	.53	3.76	.65	สูง	สูง

จากตาราง 7 แสดงว่า ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านงานการจัดการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องการแนะนำครูให้ได้สังเกตการสอนของครูในโรงเรียนที่มีเทคนิคการสอนที่ดี การแนะนำการจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนที่สร้างความสนใจแก่นักเรียน และเรื่องแนะนำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน นอกจากนั้นยังมีข้อน่าสังเกตว่าในเรื่องการแนะนำเทคนิคการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านความคิดรวบยอดของนักเรียน ครูมีทัศนะว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้บริหารคิดว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เทคนิคการสอนที่ผู้บริหารแนะนำนั้น ครูไม่เข้าใจวิธีการนำไปใช้หรือไม่ เข้าใจว่าผู้บริหารแนะนำเทคนิคเพราะผู้บริหารขาดการชี้แจงอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ในเรื่องการแนะนำครูให้จัดบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูมีทัศนะว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับสูง

ตาราง 8 ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านงานวัสดุ
ประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

การปฏิบัติงานนิเทศ	ผู้บริหาร (103 คน)		ครู (317 คน)		ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ผู้บริหาร	ครู
<u>งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน</u>						
31. แนะนำครูให้ใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม	4.02	.71	3.90	.79	สูง	สูง
32. สำรวจความต้องการของครูเกี่ยวกับความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน	4.03	.69	3.87	.85	สูง	สูง
33. บริการจัดหาวัสดุให้ครูนำไปผลิตสื่อการเรียนการสอน	4.07	.68	3.79	.91	สูง	สูง
34. ให้คำแนะนำหรือสาธิตการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนแก่ครู	3.54	.84	3.38	.91	ปานกลาง	ปานกลาง
35. ให้คำปรึกษาแก่ครูในการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน	3.61	.78	3.41	.91	ปานกลาง	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

การปฏิบัติงานนิเทศ	ผู้บริหาร (103 คน)		ครู (317 คน)		ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ผู้บริหาร	ครู
36. แนะนำครูให้ผลิตสื่อการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการสอนทุกแผนการสอน และทุกกลุ่มประสบการณ์	3.67	.76	3.60	.90	สูง	ปานกลาง
37. แนะนำเทคนิคการผลิตสื่อการเรียน การสอนประเภทโสตทัศนูปกรณ์แบบ ง่าย ๆ และประหยัดแก่ครู	3.33	.84	3.23	.12	ปานกลาง	ปานกลาง
38. แนะนำครูให้ใช้ทรัพยากรในห้องเรียน หรือวัสดุเหลือใช้มาผลิตเป็นสื่อ การเรียนการสอน	3.61	.89	3.44	.85	ปานกลาง	ปานกลาง
39. แนะนำครูให้ใช้ห้องสมุดเป็นสื่อในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.98	.77	3.76	.90	สูง	สูง
40. แนะนำการจัดศูนย์สื่อการเรียน การสอนในโรงเรียนแก่ครู เพื่อให้ บริการแก่ครูในการยืมใช้ บำรุง และซ่อมแซมสื่อที่ชำรุด	3.66	.74	3.55	.94	ปานกลาง	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.75	.59	3.59	.70	สูง	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหาร มีทัศนะว่าได้ปฏิบัติงานนิเทศด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูง แต่ครูมีทัศนะว่าผู้บริหารได้ปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับสูงใน เรื่องแนะนำครูให้ใช้สื่อประกอบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม สำรวจความต้องการของครู เกี่ยวกับความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน บริการจัดหาวัสดุ ให้ครูนำไปผลิตสื่อการเรียนการสอน บริการจัดหาวัสดุให้ครูนำไปผลิตสื่อการเรียนการสอน และการแนะนำครูให้ใช้ห้องสมุดเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการแนะนำครูให้ใช้ห้องสมุดเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนในเรื่องให้คำแนะนำหรือสาธิต การผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนแก่ครู ให้คำปรึกษาแก่ครูในการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน การแนะนำเทคนิคการผลิตสื่อการเรียนการสอน ประเภทวัสดุอุปกรณ์แบบง่าย ๆ และประหยัดแก่ครู และแนะนำครูให้ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้มาผลิตเป็นสื่อการเรียนการสอน และแนะนำการจัดศูนย์สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนแก่ครู เพื่อให้บริการแก่ครูในการยืมใช้ บำรุง และซ่อมแซมสื่อที่ชำรุด ผู้บริหารและครูมีทัศนะสอดคล้องกันว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูมีทัศนะแตกต่างกันคือ เรื่องการแนะนำครูให้ผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้ในการสอนทุกแผนการสอนและทุกกลุ่มประสบการณ์ ผู้บริหารมีทัศนะว่าได้ปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับสูง แต่ครูมีทัศนะว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สรุปได้ว่าครูต้องการให้มีการนิเทศมากขึ้น กว่าที่ผู้บริหารปฏิบัติอยู่

ตาราง 9 ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านงานวัดผล และประเมินผล

การปฏิบัติงานนิเทศ	ผู้บริหาร (103 คน)		ครู (317 คน)		ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ผู้บริหาร	ครู
<u>งานวัดผลและประเมินผล</u>						
41. แนะนำครูให้ปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผล และประเมินผล	4.23	.73	4.10	.81	สูง	สูง
42. แนะนำครูให้สร้างเครื่องมือวัดผล และประเมินผลเป็นรายกลุ่ม ประสบการณ์	3.87	.85	3.85	.89	สูง	สูง
43. ประชุมครูเพื่อวิเคราะห์คุณภาพของ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่ครู สร้างขึ้น เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม ในการนำไปใช้ต่อไป	3.29	.95	3.51	.90	ปานกลาง	ปานกลาง
44. เสนอแนะครูให้สร้างคลังข้อสอบเพื่อ ใช้ในการวัดผลในโรงเรียนให้เกิด ประสิทธิภาพ	3.32	.94	3.48	.94	ปานกลาง	ปานกลาง
45. แนะนำครูให้กำหนดปฏิทินการปฏิบัติ งานการวัดผลตามจุดประสงค์การ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.67	.89	3.67	.91	สูง	สูง
46. ให้คำแนะนำแก่ครูในการประเมินผล ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลัง จบบทเรียน	3.74	.86	3.76	.84	สูง	สูง

ตาราง 9 (ต่อ)

การปฏิบัติงานนี้เทศ	ผู้บริหาร (103 คน)		ครู (317 คน)		ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ผู้บริหาร	ครู
47. แนะนำครูให้วัดความรู้พื้นฐานของ นักเรียนแต่ละบทเรียนก่อนทำการสอน เพื่อได้ทราบประสบการณ์เดิม	3.74	.78	3.68	.85	สูง	สูง
48. แนะนำครูให้ประเมินผลการเรียน ของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ใน ป.02. โดยใช้เครื่องมือวัดผล ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.98	.80	4.00	.82	สูง	สูง
49. ประชุมเชิงปฏิบัติการฝึกครูให้เขียน ข้อสอบวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นรายกลุ่มประสบการณ์	3.06	1.09	3.33	.96	ปานกลาง	ปานกลาง
50. ประชุมครูวิเคราะห์ผลการสอบ เพื่อนำผลไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุง การเรียนการสอน	3.41	.98	3.49	.94	ปานกลาง	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.63	.67	3.69	.71	ปานกลาง	สูง

จากตาราง 9 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงาน
 นิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านงานวัดผลและประเมินผล ผู้บริหาร
 และครูมีความเห็นต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารมีทัศนะว่าได้ปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง
 แต่ครูมีทัศนะว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง เมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ ผู้บริหาร
 และครูมีความเห็นสอดคล้องกัน การที่ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู มีทัศนะต่องานวัดผลและ
 ประเมินผลในภาพรวมแตกต่างกัน คือ ผู้บริหารคิดว่าได้ปฏิบัติงานนิเทศในระดับปานกลางนั้น
 เพราะงานวัดผลประเมินผล ครูมีการปฏิบัติอยู่เป็นประจำตามกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานและ
 ผู้บริหารมีการติดตามผลเป็นระยะ ทำให้ครูมีการปฏิบัติในเรื่องการวัดผลและประเมินผลอย่าง
 สม่ำเสมอ ผู้บริหารจึงคิดว่าตนเองปฏิบัติเป็นปกติ แต่ครูมีทัศนะว่า ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับสูง

ตาราง 10 ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู
 ด้านงานประชุมอบรมทางวิชาการ

การปฏิบัติงานนิเทศ	ผู้บริหาร (103 คน)		ครู (317 คน)		ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ผู้บริหาร	ครู
<u>งานประชุมอบรมทางวิชาการ</u>						
51. ส่งครูให้เข้ารับการอบรมสัมมนาทางวิชาการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น	4.21	.72	4.06	.91	สูง	สูง
52. อบรมครูเพื่อนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.59	.87	3.74	.86	ปานกลาง	สูง
53. สืบหาความต้องการของครูในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกลุ่มประสบการณ์ที่แต่ละคนรับผิดชอบการสอน	3.76	.83	3.88	.87	สูง	สูง
54. ส่งครูให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 เป็นรายกลุ่มประสบการณ์	4.17	.78	4.14	.83	สูง	สูง
55. สนับสนุนครูเข้ารับการประชุมอบรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามวิชาที่ตนรับผิดชอบ	4.29	.71	4.18	.83	สูง	สูง

ตาราง 10 (ต่อ)

การปฏิบัติงานนิเทศ	ผู้บริหาร (103 คน)		ครู (317 คน)		ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	ผู้บริหาร	ครู
56. จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนา วิชาการในโรงเรียนเพื่อพัฒนา การเรียนการสอน	3.81	.94	3.91	.82	สูง	สูง
57. ให้การสนับสนุนครูเข้าอบรม ประชุมสัมมนาหรือประชุมปฏิบัติการ ในเรื่องที่เกี่ยวกับความก้าวหน้า ใหม่ ๆ ในวงการศึกษา	4.13	.76	4.06	.86	สูง	สูง
58. แนะนำครูให้หาความรู้ที่ได้จากการ ประชุมอบรมมาเผยแพร่แก่ครูใน โรงเรียน	4.05	.75	3.92	.89	สูง	สูง
59. แนะนำครูให้หาความรู้ที่ได้จากการ ประชุมอบรมมาใช้เป็นข้อมูลปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน	4.16	.70	3.97	.80	สูง	สูง
60. แนะนำครูให้จัดทำผลงานทาง วิชาการเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพครู	4.17	.79	4.10	.87	สูง	สูง
รวมเฉลี่ย	4.03	.59	4.00	.69	สูง	สูง

จากตาราง 10 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงาน
 นิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ด้านงานประชุมอบรมทางวิชาการ
 มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับสูงเกือบทุกข้อ มีเพียง
 ข้อเดียวที่แตกต่างกัน คือ การอบรมครูเพื่อนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
 ผู้บริหารมีทัศนะว่า ได้ปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูมีทัศนะว่า ผู้บริหารปฏิบัติ
 ในระดับสูง

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหาร จำแนก
 ตามขนาดโรงเรียนและประสิทธิภาพการบริหาร ดังตาราง 11 - 13

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การปฏิบัติการณ์เทศ	ขนาดเล็ก (20 คน)		ขนาดกลาง (38 คน)		ขนาดใหญ่ (45 คน)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.23	.55	3.46	.63	3.60	.62
2. งานจัดการเรียนการสอน	3.57	.55	3.82	.52	4.00	.49
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	3.44	.62	3.72	.61	3.92	.50
4. งานวัดผลและประเมินผล	3.41	.72	3.55	.67	3.80	.62
5. งานประชุมอบรมทางวิชาการ	3.80	.56	3.97	.63	4.19	.52
รวม	3.49	.55	3.70	.53	3.90	.48

จากตาราง 11 แสดงว่า การปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านงานประชุมอบรมทางวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีการปฏิบัติในด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านงานวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง เกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 12 เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหาร
จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การปฏิบัติงานนิเทศ	แหล่ง	df	SS	MS	F
1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	1.89	.95	2.51
	ภายในกลุ่ม	100	37.74	.38	
2. งานจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.66	1.33	5.04*
	ภายในกลุ่ม	100	26.36	.26	
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและ สื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.30	1.65	5.16*
	ภายในกลุ่ม	100	31.98	.32	
4. งานวัดผลและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	2.61	1.30	3.01*
	ภายในกลุ่ม	100	43.29	.43	
5. งานประชุมอบรมทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.37	1.87	3.64*
	ภายในกลุ่ม	100	32.59	.33	
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.51	1.26	4.78*
	ภายในกลุ่ม	100	26.24	.26	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ปฏิบัติงานนิเทศด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้และงานประชุมอบรมทางวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ และปฏิบัติงานนิเทศด้านงานประชุมอบรมทางวิชาการ อยู่ในระดับสูง ในด้านงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และงานวัสดุประกอบหลักสูตรและ สื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และ ขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และในด้านการวัดผลและประเมิน ผลผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับโรงเรียนขนาดใหญ่

ตาราง 13 เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหาร
จำแนกตามประสบการณ์การบริหาร

การปฏิบัติงานนิเทศ	ต่ำกว่า 10 ปี (51 คน)		10 ปี ขึ้นไป (52 คน)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.44	.67	3.51	.58	.62
2. งานจัดการเรียนการสอน	3.79	.57	3.92	.50	1.22
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	3.64	.68	3.87	.46	1.99*
4. งานวัดผลและประเมินผล	3.49	.71	3.77	.61	2.08*
5. งานประชุมอบรมทางวิชาการ	3.91	.64	4.15	.51	2.09*
รวม	3.65	.58	3.84	.46	1.82

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารต่ำกว่า 10 ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหาร 10 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่พิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่า ด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านงานวัดผลและประเมินผล และด้านงานประชุมอบรมทางวิชาการ ผู้บริหารปฏิบัติงานนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญตามระดับประสบการณ์

3. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารตามทัศนะของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสิทธิภาพการสอน ดังตาราง 14 - 16

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การปฏิบัติงานนิเทศ	ขนาดเล็ก (28 คน)		ขนาดกลาง (79 คน)		ขนาดใหญ่ (210 คน)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.39	.54	3.65	.55	3.60	.72
2. งานจัดการเรียนการสอน	3.31	.54	3.87	.53	4.00	.69
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	3.59	.59	3.73	.63	3.92	.74
4. งานวัดผลและประเมินผล	3.73	.59	3.81	.57	3.80	.77
5. งานประชุมอบรมทางวิชาการ	3.97	.59	4.10	.61	4.19	.73
รวม	3.66	.50	3.83	.52	3.65	.67

ตาราง 14 แสดงว่า การปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารตามทัศนะของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติในด้านการวัดผลและประเมินผล และดำเนินงานประชุมอบรมทางวิชาการ อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านอื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ครูในโรงเรียนขนาดกลาง มีทัศนะว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศเกือบทุกด้าน อยู่ในระดับสูง ยกเว้นด้านงานหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ มีการปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีทัศนะว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประชุมอบรมทางวิชาการอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านอื่นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 15 เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของครู จำแนกตาม
ขนาดโรงเรียน

การปฏิบัติงานนิเทศ	แหล่ง	df	SS	MS	F
1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	4.27	2.14	4.81*
	ภายในกลุ่ม	314	139.34	.44	
2. งานจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.02	1.00	2.43
	ภายในกลุ่ม	314	130.20	.41	
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและ สื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.07	1.03	2.10
	ภายในกลุ่ม	314	154.43	.49	
4. งานวัดผลและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.70	.85	1.71
	ภายในกลุ่ม	314	156.74	.50	
5. งานประชุมอบรมทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.09	.54	1.14
	ภายในกลุ่ม	314	149.20	.48	
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.96	.98	2.53
	ภายในกลุ่ม	314	121.96	.39	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีทัศนะว่าได้รับการนิเทศจากผู้บริหารมากกว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลางและเล็ก ส่วนการนิเทศในด้านอื่น ๆ ครู ที่สอนในโรงเรียนทั้งขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก มีทัศนะว่าได้รับการนิเทศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของครู จำแนกตาม
ประสบการณ์การสอน

การปฏิบัติงานนิเทศ	ต่ำกว่า 15 ปี (135 คน)		15 ปี ขึ้นไป (182 คน)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้	3.18	.71	3.64	.58	6.21**
2. งานจัดการเรียนการสอน	3.50	.69	3.96	.54	6.37**
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและ สื่อการเรียนการสอน	3.29	.72	3.82	.60	6.84**
4. งานวัดผลและประเมินผล	3.40	.72	3.90	.60	6.40**
5. งานประชุมอบรมทางวิชาการ	3.73	.75	4.20	.56	6.08**
รวม	3.42	.66	3.90	.51	7.04**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 15 ปี และครูที่มี
ประสบการณ์การสอน 15 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
7. อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า
8. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหารและครู
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์การบริหาร
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์การสอน

สมมติฐานการวิจัย

1. การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูอยู่ในระดับต่ำ

2. การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหาร แตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์การบริหาร

3. การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของครู แตกต่างกันตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การสอน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรประกอบด้วยผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 148 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2538 จำนวน 2,924 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 148 คน ครู จำนวน 2,776 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้ผู้บริหาร 108 คน และครู 353 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มประชากรในข้อ 1 ใช้วิธีสุ่มโดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นจากการหาสัดส่วน แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายได้จำนวนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เมื่อสุ่มได้โรงเรียนใด ใช้ผู้บริหารและครูของโรงเรียนนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มจากโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 5 - 6 คน ขนาดกลาง จำนวน 2 - 3 คน และขนาดเล็ก จำนวน 1 - 2 คน ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งถามครอบคลุมงานนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ รวม 5 ด้าน คือ ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านงานจัดการเรียนการสอน ด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านงานวัดผลและประเมินผล และด้านงานประชุมอบรมทางวิชาการ รวมคำถามทั้งหมด 60 ข้อ คำถามแต่ละข้อมุ่งถามระดับการปฏิบัติงานนิเทศงานของผู้บริหาร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง

น้อย และน้อยที่สุด กำหนดค่าคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ตามที่ผู้บริหาร และครู โดยให้พิจารณาว่าผู้บริหาร ได้ปฏิบัติงานนี้ เทอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด

2. คุณภาพของแบบสอบถาม ตรวจสอบ 2 ด้าน คือ ความเที่ยงตรง (Validity) ใช้วิธีหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวม (Item - Total Score - Correlation) ได้ค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .587 ถึง .813 ซึ่งจัดได้ว่าเป็นคำถามที่มีความเที่ยงตรงสูงมาก ส่วนด้านความเชื่อมั่น (Reliability) หาแบบแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) แยกแต่ละด้านโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเป็นผู้ตรวจแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุง แล้วนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ปรากฏว่าได้ความเชื่อมั่นค่อนข้างสูงคือมีค่าเท่ากับ .9901 ถึง .9902 และความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ .9902

3. วิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขอให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ทุกอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ส่งไปพร้อมกับแบบสอบถาม ที่บรรจุซองถึงโรงเรียน จำนวน 5 - 6 ฉบับ, 2 - 3 ฉบับ และ 1 - 2 ฉบับ ตามขนาดโรงเรียนใหญ่ กลาง เล็ก ตามลำดับ พร้อมระบุเวลาให้ส่งกลับมายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภายใน 3 สัปดาห์ และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้ให้ความร่วมมือจัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อถึงเวลา 3 สัปดาห์ตามกำหนด ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่ส่งกลับมายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหาร จำนวน 103 คน และครู จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 95.37 และ 89.80 ตามลำดับ (ดังตาราง 3)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติ คำนวณค่าต่าง ๆ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ
 2. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสิทธิภาพการบริหาร โดยใช้สถิติ ANOVA และ t-test
 3. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสิทธิภาพการบริหาร โดยใช้สถิติ ANOVA และ t-test
- การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยหาค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมินค่าตามที่กำหนดไว้ ดังนี้
- 3.67 - 5.00 หมายถึง การปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับสูง
 - 2.34 - 3.66 หมายถึง การปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.00 - 2.33 หมายถึง การปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับต่ำ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาค้นคว้าการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. สภาทนายของผู้นับแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 103 คน จำแนกตามขนาดโรงเรียนได้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 45 คน ขนาดกลาง จำนวน 38 คน ขนาดเล็ก จำนวน 20 คน และจำแนกตามประสิทธิภาพการบริหารตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 52 คน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 51 คน

1.2 ครูที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 317 คน จำแนกตามขนาดโรงเรียนได้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 210 คน ขนาดกลาง จำนวน 79 คน ขนาดเล็ก จำนวน 28 คน และจำแนกตามประสิทธิภาพการสอนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 182 คน ต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 135 คน

2. การปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงาน
นิเทศในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงาน
นิเทศ ในด้านงานจัดการเรียนการสอน และงานประชุมอบรมทางวิชาการอยู่ในระดับสูง
งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับปานกลาง
แต่ในงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และงานวัดผลและประเมินผลมี
ความคิดเห็นแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานนิเทศ
งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูง แต่ครูมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติ
งานนี้อยู่ในระดับปานกลาง และงานวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารคิดว่า ได้ปฏิบัติงานนิเทศ
อยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง

3. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
การศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีขนาด แตกต่างกัน
พบว่า งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่
มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานนิเทศไม่แตกต่างกัน เพราะเป็นภารกิจสำคัญที่เป็น
นโยบายและขอบข่ายงานที่เป็นหลักของการจัดการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนจึงต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายและขอบข่ายงานนั้น ส่วนงานจัด
การเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล
และงานประชุมอบรมทางวิชาการผู้บริหารในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีการปฏิบัติ แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
การศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหาร
แตกต่างกัน พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในด้านงาน
หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และงานจัดการเรียนการสอน ว่ามีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน
แต่ในงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล และงาน
ประชุมอบรมทางวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน พบว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ในด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนด้านงานจัดการเรียน การสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล และงานประชุมอบรมทางวิชาการ ครูในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

6. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของครูที่มี ประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาผลวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายดังนี้

1. การปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหาร ตามทัศนะของ ผู้บริหารและครู จากผลการวิจัยพบว่า ตามทัศนะของทั้งผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ด้านการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารสรุปแล้วอยู่ในระดับสูง ข้อสรุปดังกล่าว แตกต่างจากงานวิจัยของ นิตยา ปรีชาหาญ (2524) และผลการวิจัยของ ประสงค์ เทพศิริ (2531) ซึ่งต่างระบุว่า การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ ข้อแตกต่างดังกล่าว แสดงให้เห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี กล่าวคือ ผู้บริหาร โรงเรียนมีการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนอยู่ในระดับสูง และทัศนะของครูก็ยืนยันว่า ผู้บริหาร ได้ปฏิบัติกรนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนในระดับสูง เช่นกัน การที่ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีการปฏิบัติงานนิเทศด้านวิชาการ สูงขึ้นกว่าเดิม อาจอธิบายได้ด้วยเหตุ 3 ประการ คือ

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ได้ปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่กำหนดเรื่องการนิเทศภายในไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้เพราะการนิเทศภายในเป็นการร่วมมือกันทำงานของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงมีการปฏิบัติการนิเทศทุกระดับอย่างจริงจังและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

2. ในระยะเริ่มต้นปีการศึกษา 2538 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ได้จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลายโครงการ เช่น โครงการอบรมผู้บริหารโรงเรียน โครงการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โครงการประเมินเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนเป็นต้น โครงการเหล่านี้ล้วนเป็นโครงการที่ผลักดันให้ผู้บริหารต้องปฏิบัติการนิเทศงานต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิชาการ ทั้งนี้เพราะมีการกำหนดระยะเวลาติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัด บุคลากรผู้ปฏิบัติทุกระดับจึงต้องดำเนินการตามโครงการอย่างจริงจัง

3. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีการปรับปรุง ในปี พ.ศ. 2533 และเริ่มใช้ในปีการศึกษา 2534 ซึ่งปรากฏว่า ผู้บริหารและครูยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการแนวคิดของหลักสูตรฉบับปรับปรุง ทำให้เกิดปัญหาในการใช้หลักสูตร จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรดังกล่าว และผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าการนิเทศงานหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้ของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการนิเทศงานด้านอื่น ๆ เพราะหลักสูตรเป็นแม่บทของงานในด้านอื่น ๆ ด้วย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารที่น่าสนใจเกิดอีกประการหนึ่งก็คือ ถึงแม้ว่าทั้งผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารว่ามีการปฏิบัติในระดับสูง แต่บางทีคะแนนบางประการแตกต่างกัน ความแตกต่างดังกล่าวจัดได้ว่าเป็นสิ่งที่ปกติตามที่ ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 1982) ซึ่งกล่าวถึงความห่างเหิน (Discrepancy) ระหว่างความคิดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารกับครูมักแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผู้บริหารมักใช้

วิธีการที่ไม่เป็นทางการ ในรูปของการชี้แจงแนะนำแบบเป็นกันเองกับครูจึงอาจทำให้ไม่รู้ตัวว่า นั่นคือการนิเทศ

2. การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารแตกต่างกันตามขนาดโรงเรียน ข้อค้นพบดังกล่าวค่อนข้างจะชัดเจน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่โดยทั่วไปรวมถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการค่อนข้างจะมีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากรวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินการ จึงทำให้การบริหารงานต่าง ๆ ของผู้บริหารเป็นไปตามเป้าหมาย รวมถึงการนิเทศงานวิชาการซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและเล็ก ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องความพร้อม และสิ่งสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้บริหารไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากรหรือวัสดุอุปกรณ์ นอกจากนี้โรงเรียนขนาดใหญ่นี้มีนักเรียนจำนวนมาก ย่อมมีปัญหาด้านการเรียนการสอนมาก ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจังจากรูปกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านบุคลากรค่อนข้างสูง ผู้บริหารจึงสามารถเลือกเฟ้นตัวบุคลากรให้ปฏิบัติงานด้านวิชาการได้เหมาะสมกับงานทำให้เกิดประสิทธิภาพมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งมีบุคลากรน้อยกว่า

3. การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กล่าวโดยสรุปคือ ระดับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ปฏิบัติงานนิเทศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามระดับประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานจริง เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งจะเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์การบริหารมาก มีความสามารถสูงส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและเล็ก จะเป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารน้อย และความสามารถลดหลั่นลงมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ ยกเว้นด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้และด้านงานการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน ต่างกับปฏิบัติงานนิเทศในด้านงานดังกล่าว ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานทั้งสองด้านดังกล่าว เป็นงานที่มีตัวข้อกำหนดระเบียบแบบแผนชัดเจน ต้องปฏิบัติไปตามแบบ ซึ่งผู้บริหารทุกคนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับงานนี้และการปฏิบัติจึงไม่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจเกิดอยู่ 2 ประการ คือ

1. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากมีทักษะต่อการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย มีทักษะต่อการปฏิบัติงานนิเทศของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง เพราะผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก ได้มีการปฏิบัติงานนิเทศอยู่เป็นประจำ เป็นเวลานานย่อมมีความเข้าใจการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย

2. ครูที่มีประสบการณ์มากมีทักษะต่อการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารในระดับสูง ส่วนครูที่มีประสบการณ์น้อยมีทักษะต่อการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารในระดับปานกลาง เพราะครูที่มีประสบการณ์มากได้รับการนิเทศจากผู้บริหารมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1. การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน เป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่จะพัฒนาโรงเรียนในสังกัดให้มีคุณภาพ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ถือเป็นภารกิจที่จะสนองนโยบายดังกล่าว ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนทั้งเป็นผู้นับถือระดับโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานนิเทศอย่างต่อเนื่องจริงจัง ซึ่งจะเป็นทางหนึ่งจะช่วยพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน นอกจากจะเป็นการพัฒนาและแก้ปัญหาทางวิชาการของโรงเรียนแล้ว ยังเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นครูให้ดำเนินการเรียนการสอน และการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ด้านวิชาการได้ถูกต้อง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริม สนับสนุนและช่วยให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญ เข้าใจในวิธีการและเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ครูผู้สอน ผู้บริหารควรปฏิบัติงานนิเทศในรูปของการให้คำแนะนำ บริक्षा อย่าดำเนินการในลักษณะของการสร้างความรู้สึกแก่ครูว่าถูกจับผิด

3. ผู้บริหารควรมีข้อมูลพื้นฐาน เพื่อใช้สำหรับพิจารณาว่าภายในโรงเรียนควรมีการนิเทศเรื่องใด เน้นด้านใดซึ่งสามารถกระทำได้โดยประชุมร่วมกับครู เพื่อกำหนดสภาพปัญหา

หรือสำรวจจากเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนที่ดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาได้ถูกจุดของประเด็นปัญหา

4. ผู้บริหารควรใช้วิธีการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนด้วยวิธีการหลากหลาย เช่น การให้หลักการ การสาธิต การให้คำปรึกษา แนะนำ และการจัดหาวัสดุหรือเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการให้แนวทางหรือการปฏิบัติแก่ครูผู้สอนเพื่อศึกษาด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1. ครูในโรงเรียนควรต้องยอมรับว่า งานวิชาการเป็นหน้าที่ของผู้ที่ประกอบอาชีพครู และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอจนบางครั้งครูอาจปรับตัวและเปลี่ยนแปลงวิธีการต่าง ๆ ไม่ทัน เมื่อผู้บริหารกำหนดนโยบายการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ครูจึงควรให้ความร่วมมือเพื่อมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาทางวิชาการของโรงเรียน

2. ครู ควรเปิดใจให้กว้างมองให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศงานวิชาการว่าเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนา มิได้เป็นวิธีการจับผิดของผู้บริหาร ดังนั้นครูควรแจ้งข้อมูล ข้อคำปรึกษา ข้อคำแนะนำ จากผู้บริหารอย่างตรงไปตรงมา เมื่อพบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการปฏิบัติภารกิจในด้านวิชาการ

ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

1. เนื่องจากการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน มีผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษา ดังนั้นสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารอย่างจริงจังเป็นรูปแบบและต่อเนื่อง และเมื่อสำรวจข้อมูลพบว่า ผู้บริหารมีอุปสรรคขัดข้องในการนิเทศเรื่องใดควรให้การช่วยเหลือ ชี้แนะ เพราะผู้บริหารมีพื้นฐานและประสบการณ์แตกต่างกัน

2. ตามที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนถือเป็นการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนด้วยจึงควรมีการติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดจริงจัง ทั้งนี้เพราะการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน มีเกณฑ์หลายประการที่ต้องอาศัย

การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติงานนิเทศในโรงเรียนมากขึ้น

3. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรให้ความสนใจโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กให้มากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบุคลากร กำลังคนปฏิบัติงานน้อย หากมีบุคลากรไม่ครบตามเกณฑ์ที่สำนักงานข้าราชการครู (ก.ศ.) กำหนด ควรช่วยแก้ไขให้ขาดหรือสับเปลี่ยนทดแทน เช่น วัสดุอุปกรณ์ ขวัญกำลังใจ และให้การช่วยเหลืออย่างเข้าใจปัญหา และกำหนดเกณฑ์การประเมินผลให้สอดคล้องกับขนาดและของวัสดุอุปกรณ์และบุคลากร ไม่ถือเอาเกณฑ์มาตรฐานเดียวกับกับโรงเรียนที่มีความพร้อมมาวัดคุณภาพ จะเป็นการบั่นทอนกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานที่มีความตั้งใจในระดับโรงเรียน ทั้งนี้เพราะปัจจัยต่าง ๆ ดังได้กล่าวนั้นล้วนเป็นสิ่งที่สับสนุน การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศงานในโรงเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการศึกษาค้นคว้ามาศึกษา แล้วนำไปเปรียบเทียบกับปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารที่ปฏิบัติจริงแล้วนำมาแก้ไขเพื่อประโยชน์สำหรับการปรับปรุงประสิทธิภาพการนิเทศให้สูงขึ้น
2. ควรมีการสำรวจปัญหาและความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารในงานด้านต่าง ๆ ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วนำผลการสำรวจนั้นไปเป็นข้อมูลการปฏิบัติ และวางแผนการนิเทศให้ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง
3. ควรมีการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่แตกต่างกันต่องานด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารและครู เพื่อนำไปเป็นข้อมูลงานวางแผนการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. ข้อมูลและสารสนเทศ ปีการศึกษา 2535.

ฝ่ายแผนและงบประมาณ, 2535. (เอกสารลำดับที่ 8/2535) อัดสำเนา.

/ _____. การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530.

_____. รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537
จังหวัดสมุทรปราการ. สมุทรปราการ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน

การประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ, (เอกสารลำดับที่ 37/2537) อัดสำเนา.

กิตติมา ปริดีติลภ. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ

การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

_____. เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำคุณภาพนักเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2534.

/ _____. การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530.

_____. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ 3 งานบริหารโรงเรียนการบริหารงานวิชาการ.

โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพฯ :
สามเจริญการพิมพ์, 2528.

_____. กระบวนการนิเทศการศึกษา. ม.ป.ท., 2532.

_____. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ ; โรงพิมพ์ชวนพิมพ์,
2528.

_____. รายงานบทสังเคราะห์เรื่ององค์กำหนดประสิทธิผลของโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
พันธ์พันธ์ลิขิต, 2529.

จรินทร์ นาคศรีอาภรณ์. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา

ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2520. อัดสำเนา.

- จินตนา สวรินทร์. การปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหาร 1/6
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- จารีต นองมาก. " 15 คำถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน," วารสารการศึกษา /
เอกชน. 2(14) : พฤษภาคม 2532.
- ฉลอง ปิ่นทอง. "การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน," มิตรครู. 9(12) : 14 - 17 ;
15 พฤษภาคม 2527.
- ชลอ มงคลการุญย์. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน /
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- ชาอุชัย อัจฉินสมาจาร. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, ม.ป.ป. /
- ชารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2524. 1/6
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา. ม.ป.ท., ม.ป.ป. /
- ธีระยุทธ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. "พฤติกรรมครูในการเรียนการสอน," ใน เอกสารการสอน /
ชุดวิชาพฤติกรรมการสอนประถมศึกษา หน่วยที่ 6 - 10. หน้า. 151 - 152.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.
- นิตยา ปรีชาหาญ. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษา 1/6
สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2524. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ ไทยพานิช. เทคนิคการนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ /
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- บันลือ พฤกษ์วัน. การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช /
จำกัด, 2535.
- ประสงค์ เทพศิริ. ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 1/1
จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2531. อัดสำเนา.

- ปรีชา นิพนธ์พิทยา และสุพิน เนียมพลับ. เส้นทางสู่ผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : อีรพงษ์
การพิมพ์, 2528.
- พงศ์ศักดิ์ รัตนวงศา. การนิเทศภายในโรงเรียนแบบครบวงจรของโรงเรียนประถมศึกษา
ที่มีประสิทธิภาพ. ม.ป.ท., 2534. เอกสารโรเนียว.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2523.
- ไพโรจน์ พัทธ์ภัยหาญ. "รูปแบบงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนกรณีโรงเรียน
เวียงสรวงวิทยา อำเภอสี จังหวัดชัยภูมิ," สารพัฒนาหลักสูตร. 84 : 10 - 14 ;
มีนาคม 2532.
- ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
อักษรบัณฑิต, 2527.
- รัชณี วิเศษสังข์. "การนิเทศภายในโรงเรียน นิเทศปริทัศน์," วารสารเพื่อการนิเทศและ
ประชาสัมพันธ์. ยะลา : หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2,
2533.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และสุพินญา ธีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศ
การศึกษาเบื้องต้น. สมุทรปราการ : ขนิษฐาการพิมพ์, 2523.
- วรสุดา บุญยไวยโรจน์. "การวัดผลและประเมินผลในระดับประถมศึกษา," หลักและแนว
ปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา. หน้า 254 - 261. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2526.
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย. คู่มือการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
(ฉบับทดลอง). กรุงเทพฯ : สำนักการศึกษา, 2531.
- คู่มือผู้ดำเนินการอบรมโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครู
ประถมศึกษา. ม.ป.ท., 2529.

- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2529.
- สัจจา จันทรเจริญ. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู เกี่ยวกับสมรรถภาพ ในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- สัจดี อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. 1113
กรุงเทพฯ ; โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.
- สุนทร ไคลมี. การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- สุพิชญา อีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร. การนิเทศการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนส, 2524.
- สุนน อมรวิวัฒน์. "โรงเรียนประถมศึกษา : ความหมายในแนวคิดใหม่," หลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา. หน้า 1 - 9. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2531.
- แหลมทอง ร่มสนธิ์. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางวิชาการของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- อาคม จันทรสุนทร. "การนิเทศภายในโรงเรียน," เอกสารเรื่องการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนประเทศไทย. 25 - 30 ; กรกฎาคม 2527. อัดสำเนา.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์, 2527.
- อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์. หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองการพิมพ์, 2528. 1111
- Dutt, Beulah C. Instruction and Research in Educational Administration. Delhi : Central Institute of Educational Delhi University, 1966.
- Erikson, Carl W.H. Administering Instruction Media Programs. New York : The McMillan Company, 1968.

- Faber, Charles F. and Gilbert F. Shearron. Elementary School Administration. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1970.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw - Hill Book Company, 1973.
- Harris, Ben M. Supervisor Behavior in Education. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1975.
- Hoy, Wayne K. and Cecil G. Miskel. Educational Administration : Theory, Research and Practice. 2nd ed. New York : Random House, 1982.
- Inlow, Gail M. The Management in Curriculum. 2nd ed. New York : John Wiley and Sons, 1973.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Dertermining Sample Size for Research Activities," Journal of Education and Psychological Measurement. 30 : 3 ; Autumn, 1970.
- Sullivan, Anne and Cheryl Granade. "The Work of the Instructional Supervisory : A Functional Anaysis," Dissertration Abtacts International. 41 : 3068 - A; 1981.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ที่ ทม

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

กุมภาพันธ์ 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวจุรี จันทรเจริญ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอ
ความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่าง ๆ โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนและครู
ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2539 เป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.2584119

ที่ ศธ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
ถนนสุขุมวิท อ.เมือง สป. 10280

กุมภาพันธ์ 2539

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ

ด้วย นางสาวจรี จันทรเจริญ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร วิชาเอกการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ จำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครู
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ขอขอบความร่วมมือจากท่าน
ในการอนุเคราะห์ให้ นางสาวจรี จันทรเจริญ ได้ทำการเก็บข้อมูลและอำนวยความสะดวก
ด้านต่าง ๆ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2539 ต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และกรุณาแจ้งให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด
ให้ความร่วมมือครั้งนี้ด้วยจักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสำรวย เพ็ชรพันธ์)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

ฝ่ายบริหารทั่วไป

โทร. 3848088

ที่ ศธ 1465/

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสมุทรปราการ
อาคารที่ว่าการอำเภอเมือง สป. 10280

กุมภาพันธ์ 2539

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้บริหารโรงเรียน

ด้วย นางสาวจรี จันทรเจริญ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร วิชาเอกการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ จำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครู
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสมุทรปราการ ใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน
ในการอนุเคราะห์ให้ นางสาวจรี จันทรเจริญ ได้ทำการเก็บข้อมูลและอำนวยความสะดวก
ด้านต่าง ๆ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2539 ต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และกรุณาแจ้งให้ครูในสังกัดให้ความร่วมมือ
ตอบแบบสอบถามด้วย จักขอบคุนยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิพนธ์ ภูรัตน์)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมืองสมุทรปราการ

ฝ่ายบริหารทั่วไป

โทร. 3952637

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

มีนาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้บริหารโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ฉบับ

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวจรี จันทรเจริญ เป็นนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติงาน
การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

การนี้ ขอความอนุเคราะห์ จากท่าน ดังนี้

1. ขอความร่วมมือจากท่าน ตอบแบบสอบถาม 1 ฉบับ
2. โปรดมอบให้ครูตอบแบบสอบถามจำนวน ท่าน

กรุณานำแบบสอบถามส่งกลับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ภายในวันที่

เดือนมีนาคม พ.ศ. 2539

อนึ่ง การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน และโรงเรียนแต่อย่างใด
เพราะมิได้ให้ท่านระบุชื่อ และผลการศึกษามีได้พิจารณาเป็นรายบุคคลหรือรายโรงเรียน แต่จะ
สรุปเป็นภาพรวมเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจรี จันทรเจริญ)

นิสิตปริญญาโท

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ มุ่งสำรวจระดับการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีคำถามอยู่ 2 ตอน ขอความกรุณาให้ท่าน ตอบคำถามตามความเป็นจริงที่สุด เพื่อจะได้ นำข้อมูล ไปใช้ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนงานและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการต่อไป

ตอนที่ 1 โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง [] ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. จำนวนนักเรียนในโรงเรียนของท่านในปีการศึกษา 2538

[] มากกว่า 300 คน

[] 121 - 300 คน

[] ต่ำกว่า 121 คน

2. ตำแหน่งและประสบการณ์การปฏิบัติงาน

[] ผู้บริหาร ประสบการณ์ในการบริหาร ต่ำกว่า 10 ปี

[] ผู้บริหาร ประสบการณ์ในการบริหาร 10 ปีขึ้นไป

[] ครู ประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 15 ปี

[] ครู ประสบการณ์ในการสอน 15 ปีขึ้นไป

เครื่องหมาย / ลงในช่อง น้อย (มีค่าระดับคะแนน 2)

ข้อที่ท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติในการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน น้อยที่สุด ให้ใส่
เครื่องหมาย / ลงในช่อง น้อยที่สุด (มีค่าระดับคะแนน 1)

การปฏิบัติงานนิเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
<u>งานหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้</u>					
1. ประชุมให้ความรู้แก่ครูเรื่องการใช้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)					
2. ประชุมครูเพื่อรับฟังความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการนำหลักสูตร ไปใช้					

การปฏิบัติงานนิเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
3. แนะนำแนวทางในการจัดทำแผน การสอนแก่ครู.....					
4. อธิบายวิธีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อ จัดทำแผนการสอน					
5. ประชุมครูเพื่อวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของ หลักสูตรเพื่อการสร้างแผนการสอน.....					
6. แนะนำการจัดแบ่งเนื้อหารายวิชา ให้เหมาะสมกับเวลาเรียนที่กำหนด					
7. แนะนำให้ครูได้ศึกษาการใช้เอกสาร ประกอบหลักสูตรและคู่มือครูเพื่อ ให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอน ได้อย่างเหมาะสม					
8. แนะนำครูให้จัดทำแผนการสอนใน กลุ่มประสบการณ์ที่รับผิดชอบโดยยึด หลักสูตรเป็นแม่บท					
9. ให้คำแนะนำแก่ครูในการใช้แผนการ สอน ประกอบการสอน					

การปฏิบัติงานในเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
10. ประชุมครูให้ความรู้ในการสร้าง หลักสูตรท้องถิ่น					
11. แนะนำครูให้พัฒนาหลักสูตรในวิชา ที่รับผิดชอบการสอนให้เหมาะสมกับ สภาพท้องถิ่น					
12. จัดประชุมกรรมการศึกษาของโรงเรียน เพื่อระดมความคิดเห็นแนวทางในการ จัดหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน					
13. ให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น					
14. ชี้แนะครูให้จัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียน การสอนตามหลักสูตร					
<u>งานจัดการเรียนการสอน</u>					
15. ประชุมครูเพื่อวางแผนการจัด การเรียนการสอน					
16. ให้คำปรึกษาแก่ครูในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ					

การปฏิบัติงานในเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
17. แนะนำครูให้จัดทำแฟ้มข้อมูลประจำ ตัวนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อ ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน					
18. แนะนำครูให้ใช้วิธีสอนที่เน้นทักษะ กระบวนการเพื่อให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้ที่แท้จริง					
19. แนะนำเทคนิคการสอนเพื่อส่งเสริม ทักษะด้านความคิดรวบยอดของนักเรียน					
20. แนะนำครูให้จัดบรรยากาศในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน					
21. เยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอนของครู					
22. แนะนำครูให้ได้สังเกตการสอนของครู ในโรงเรียนที่มีเทคนิคการสอนที่ดี					
23. ให้ความปรึกษาแก่ครู ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และความ สามารถของนักเรียน					

การปฏิบัติงานในเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24. แนะนำครูให้มีการจัดกิจกรรมสอนเสริม นักเรียนที่เรียนดี					
25. แนะนำครูให้สอนซ่อมเสริมนักเรียน ที่เรียนอ่อนและขาดเรียน					
26. ให้คำแนะนำวิธีการแก้ปัญหาการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ครู					
27. แนะนำครูให้เลือกใช้เทคนิคการสอน วิธีสอนที่เหมาะสมกับสถานะของผู้เรียน และจุดประสงค์การเรียนรู้					
28. ประชุมครูเพื่อร่วมกันแสวงหาแนวทาง ส่งเสริมการเรียนของนักเรียน					
29. แนะนำการจัดกิจกรรมนันทนาการเข้าสู่ บทเรียนที่สร้างความสนใจแก่นักเรียน					
30. แนะนำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเพื่อสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของนักเรียน					

การปฏิบัติงานนิเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน					
31. แนะนำครูให้ใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม					
32. สืบหาความต้องการของครูเกี่ยวกับความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน.....					
33. บริการจัดหาวัสดุให้ครูนำไปผลิตสื่อการเรียนการสอน					
34. ให้คำแนะนำหรือสาธิตการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนแก่ครู.....					
35. ให้คำปรึกษาแก่ครูในการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน....					
36. แนะนำครูให้ผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้ในการสอนทุกแผนการสอนและทุกกลุ่มประสบการณ์					

การปฏิบัติงานในเขต	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
37. แนะนำเทคนิคการผลิตสื่อการเรียนการสอนประเภทสื่อทัศนูปกรณ์แบบง่าย ๆ และประหยัดแก่ครู					
38. แนะนำครูให้ใช้ทรัพยากรในห้องเรียนหรือวัสดุเหลือใช้มาผลิตเป็นสื่อการเรียนการสอน					
39. แนะนำครูให้ใช้ห้องสมุดเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
40. แนะนำการจัดศูนย์สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนแก่ครู เพื่อให้บริการแก่ครูในการยืมใช้ บำรุง และซ่อมแซมสื่อที่ชำรุด					
<u>งานวัดผลและประเมินผล</u>					
41. แนะนำครูให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล					
42. แนะนำครูให้สร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล เป็นรายการกลุ่มประสบการณ์					

การปฏิบัติงานนิเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
43. ประชุมครูเพื่อวิเคราะห์คุณภาพของ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่ครู สร้างขึ้นเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม ในการนำไปใช้ต่อไป					
44. เสนอแนะครูให้สร้างคลังข้อสอบเพื่อ ใช้ในการวัดผลในโรงเรียนให้เกิด ประสิทธิภาพ					
45. แนะนำครูให้กำหนดปฏิทินการปฏิบัติ งานการวัดผลตามจุดประสงค์การ เรียนรู้ ได้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา.....					
46. ให้คำแนะนำแก่ครูในการประเมินผล ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังจบบทเรียน					
47. แนะนำครูให้วัดความรู้พื้นฐานของ นักเรียนแต่ละบทเรียนก่อนทำการสอน เพื่อได้ทราบประสพการณ์เดิม					
48. แนะนำครูให้ประเมินผลการเรียน ของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ รู้นใน ป.02. โดยใช้เครื่องมือวัดผล ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้					

การปฏิบัติงานในเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
49. ประชุมเชิงปฏิบัติการฝึกครูให้เขียน ข้อสอบวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นรายกลุ่มประสบการณ์					
50. ประชุมครูวิเคราะห์ผลการสอบ เพื่อนำผลไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุง การเรียนการสอน					
<u>งานประชุมอบรมทางวิชาการ</u>					
51. ส่งครูให้เข้ารับการอบรมสัมมนา ทางวิชาการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น					
52. อบรมครูเพื่อนิเทศงานวิชาการใน โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
53. สืบหาความต้องการของครูในการ เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกลุ่มประสบการณ์ ที่แต่ละคนรับผิดชอบการสอน					
54. ส่งครูให้เข้ารับการอบรมเกี่ยว กับการจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 เป็นรายกลุ่มประสบการณ์					

การปฏิบัติงานในเขต	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
55. สนับสนุนครูเข้ารับการประชุมอบรม เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามวิชาที่ ตนรับผิดชอบ					
56. จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนางาน วิชาการในโรงเรียนเพื่อพัฒนา การเรียนการสอน					
57. ให้การสนับสนุนครูเข้าอบรม ประชุมสัมมนาหรือประชุมปฏิบัติการ ในเรื่องที่เกี่ยวกับความก้าวหน้า ใหม่ ๆ ในวงการศึกษ					
58. แนะนำครูให้นำความรู้ที่ได้จากการ ประชุมอบรมมาเผยแพร่แก่ครูในโรงเรียน ..					
59. แนะนำครูให้นำความรู้ที่ได้จากการ ประชุมอบรมมาใช้เป็นข้อมูลปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน					
60. แนะนำครูให้จัดทำผลงานทาง วิชาการเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพครู.					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวจรี ชื่อสกุล จันทร์เจริญ

เกิดวันที่ 2 เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช 2491

สถานที่เกิด จังหวัดราชบุรี

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนคลองบางปู

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนคลองบางปู ถนนสุขุมวิท กม 50
อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ 10550

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2506	มศ. 3 โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
พ.ศ. 2508	ป.กศ. โรงเรียนฝึกหัดครูฉะเชิงเทรา
พ.ศ. 2520	กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2539	กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2510	ครูจิตา โรงเรียนคลองบางปู อำเภอเมืองสมุทรปราการ
พ.ศ. 2515	ครูตรี โรงเรียนวัดด่านสำโรง อำเภอเมืองสมุทรปราการ
พ.ศ. 2516	ครูโท โรงเรียนวัดสุขกร อำเภอเมืองสมุทรปราการ
พ.ศ. 2529	อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนเอี่ยมสุรีย์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ
พ.ศ. 2530	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 71 อำเภอบางบ่อ
พ.ศ. 2535 - ปัจจุบัน	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนคลองบางปู อำเภอเมืองสมุทรปราการ

การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

บทคัดย่อ

ของ

จ. จันทร เจริญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2539

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการ
 ในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดสมุทรปราการ การดำเนินการวิจัยใช้วิธีสำรวจความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน
 103 คน และครูจำนวน 317 คน ซึ่งสุ่มจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 108 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบ
 สอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน แบบ
 มาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 60 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย ค่าความเชื่อมั่น (α -Coefficient)
 0.990 วิธีการรวบรวมข้อมูลกระทำโดยนำส่งแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังสำนักงาน
 การประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ และผู้วิจัยไปรับกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน
 420 ฉบับ (ร้อยละ 91.11) จากผู้บริหาร 103 ฉบับ (ร้อยละ 95.37) จากครู 317 ฉบับ
 (ร้อยละ 89.80) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการหาค่าสถิติพื้นฐาน ($\bar{x}$ และ S.D.),
 t-test และ ANOVA

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 สมุทรปราการ ปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนอยู่ในระดับสูง ยกเว้นการนิเทศด้าน
 หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูมีความเห็นว่าผู้บริหารได้ปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับสูง
3. ความคิดเห็นของทั้งผู้บริหารและครูเกี่ยวกับ การปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการ
 ในโรงเรียนของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามขนาดโรงเรียน
 แต่ไม่มีนัยสำคัญตามประสบการณ์

ACADEMIC SUPERVISORY PERFORMANCE IN PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE OFFICE OF SAMUTPRAKARN PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

JUREE JUNJAREON

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 1996

The purpose of this study was to find out the level of academic supervisory performance in primary school administrators under the office of Samutprakarn Provincial Primary Education. The 60 items rating scale questionnaire, with 0.990 of reliability, were sent out to 108 school principals and 353 teachers randomly selected from 148 schools. The returned rates of the questionnaires were 95.37 and 89.80 percents, respectively. The data were analyzed by t-test and ANOVA.

The major findings of the study were:

1. The school principals performed the academic supervisory in high level, however on curriculum implementation they performed in moderate level.
2. The school teachers also viewed their administrators to perform the academic supervisory in high level.
3. Both administrators and teachers in different school sizes perceived administrators' academic supervisory performance significantly different at .01 level.